

**REPUBLIKA SRPSKA
VLADA**

**E
PRIJEDLOG**

**ZAKON
O IZMJENAMA I DOPUNAMA
ZAKONA O DEVIZNOM POSLOVANJU**

Banja Luka, novembar 2024. godine

**ZAKON
O IZMJENAMA I DOPUNAMA
ZAKONA O DEVIZNOM POSLOVANJU**

Član 1.

U Zakonu o deviznom poslovanju („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 96/03, 123/06, 92/09, 20/14 i 20/18) u članu 2. u tački 1. u podtački 6. poslije riječi: „diplomatska“ dodaju se zapeta i riječi: „konzularna i druga“.

U tački 12. u podtački 2. u alineji c) poslije riječi: „kredite“ dodaju se riječi: „i zajmove“, a u zagradi poslije riječi: „kredit“ dodaju se riječi: „i zajmovi“.

U tački 13. podt. 2. i 3. mijenjaju se i glase:

„Hartije od vrijednosti su hartije od vrijednosti određene zakonom kojim se uređuje tržište hartija od vrijednosti.

Domaće hartije od vrijednosti su hartije od vrijednosti koje izdaje rezident.“

Poslije podtačke 3. dodaje se nova podtačka 4, koja glasi:

„Globalna potvrda o vlasništvu izdana po osnovu domaćih hartija od vrijednosti smatra se domaćom hartijom od vrijednosti.“

U tački 15. u podtački 3. poslije riječi: „usluga“ dodaju se zapeta i riječi: „odnosno po osnovu prijema donacija u humanitarne svrhe“.

Član 2.

U članu 3. u stavu 1. poslije riječi: „inostranstvu“ dodaju se riječi: „i naplatu iz inostranstva“.

U stavu 2. riječi: „za plaćanje inostranstvu“ zamjenjuju se riječima: „i konvertibilne marke za plaćanje inostranstvu i naplatu iz inostranstva“.

Član 3.

U članu 4. u stavu 2. u tački 6. poslije riječi: „lica“ dodaju se zapeta i riječi: „a na zahtjev rezidenta – fizičkog lica i na devizni račun člana uže porodice kod iste ili druge banke, uz dokaz o povezanosti sa tim licem“.

U tački 8) poslije riječi: „obezbjedenja“ dodaju se zapeta i nove t. 9), 10), 11) i 12), koje glase:

„9) uplate plata i naknade troškova rezidentima – fizičkim licima koji su upućeni na privremeni rad u inostranstvo po osnovu ugovora o izvođenju investicionih radova u inostranstvu,

10) donacija u humanitarne, kulturne, socijalne i sportske svrhe,

11) kupoprodaje softvera i drugih digitalnih proizvoda na internetu koji se isporučuju isključivo putem telekomunikacionih, digitalnih ili informaciono-tehnoloških uređaja, pod uslovom da se plaćanje vrši korišćenjem platne kartice ili elektronskog novca preko pružaoca platnih usluga u skladu sa zakonom kojim se uređuju platni promet i platne usluge,

12) u drugim slučajevima propisanim zakonom“.

U stavu 4. riječi: „devizama i“ brišu se.

Poslije stava 4. dodaje se novi stav 5, koji glasi:

„Član uže porodice iz stava 2. tačka 6. ovog člana ima značenje utvrđeno zakonom kojim se uređuje poslovanje banaka.“

Član 4.

U članu 7. u stavu 4. poslije riječi: „formi“ dodaju se riječi: „ili u formi elektronskog dokumenta“.

Poslije stava 9. dodaju se novi st. 10, 11. i 12, koji glase:

„Plaćanje i naplaćivanje u platnom prometu sa inostranstvom između rezidenata i nerezidenata po osnovu elektronske kupoprodaje robe i usluga može se vršiti i preko izdavaoca elektronskog novca u skladu sa propisima kojima se uređuje elektronski novac, strane institucije elektronskog novca, kao i preko drugog pružaoca platnih usluga, u skladu sa zakonom kojim se uređuju platni promet i platne usluge.

Sredstva rezidenta koja se vode kod strane institucije elektronskog novca radi plaćanja, odnosno naplate po osnovu elektronske kupoprodaje robe i usluga, odnosno po osnovu prijema donacija u humanitarne svrhe, ne smatraju se depozitnim poslom u smislu ovog zakona.

Poslovne, tehničke i druge zahtjeve koji se primjenjuju na plaćanje, naplaćivanje i prenos, tj. na platne transakcije u evrima unutar jedinstvenog područja za plaćanje u evrima – SEPA (engl. Single Euro Payments Area – SEPA) propisuje nadležni organ utvrđen zakonom kojim se uređuju platni promet i platne usluge.“

Član 5.

Čl. 10. i 11. brišu se.

Član 6.

U članu 14. u stavu 1. poslije riječi: „registrovan“ dodaju se zapeta i riječi: „za rezidente čija je registracija zahtijevana“,

Stav 2. mijenja se i glasi:

„Nerezidenti mogu slobodno vršiti plaćanje po osnovu sticanja direktnih investicija u Republici, ako je taj posao registrovan i izvršen u skladu sa propisima o stranim ulaganjima.“

Poslije stava 2. dodaje se novi stav 3, koji glasi:

„Prenos dobiti, prenos prihoda po osnovu prodaje i prenos ostatka likvidacione mase direktne strane investicije nerezidenta je slobodan, pod uslovom da nerezident izmiri sve poreske i druge zakonom propisane obaveze prema Republici.“

Član 7.

U članu 15. u stavu 1. poslije riječi: „Republici“ dodaju se zapeta i riječi: „kao i naplaćivanje nerezidenta po osnovu prodaje njegove nekretnine u Republici“.

Poslije stava 2. dodaje se novi stav 3, koji glasi:

„Nerezident je dužan da plaćanje i naplaćivanje po osnovu kupovine ili prodaje nekretnina u Republici vrši preko svog računa kod banke u Republici, osim u slučaju kada nerezident plaćanje i naplaćivanje po ovom osnovu vrši posredstvom notara ili advokata, odnosno advokatskog društva koje ga zastupa pred notarom, u skladu sa propisima kojima se uređuje notarska služba.“

Član 8.

U članu 16. poslije stava 3. dodaje se novi stav 4, koji glasi:

„Rezidenti mogu vršiti plaćanje i naplaćivanje radi kupovine i prodaje domaćih hartija od vrijednosti koje glase na stranu valutu, a emituju se u inostranstvu.“

Član 9.

U članu 18. poslije riječi: „poslovanje“ dodaju se riječi: „investicionih fondova“, a riječi: „sa hartijama od vrijednosti na tržištu kapitala“ brišu se.

Član 10.

Poslije člana 18. dodaje se novi član 18a, koji glasi:

„Član 18a.

Rezidenti mogu vršiti plaćanje i naplaćivanje radi kupovine i prodaje u inostranstvu udjela u kapitalu stranog pravnog lica koje se ne smatra direktnom investicijom u skladu sa propisima kojima se uređuje spoljnotrgovinsko poslovanje.

Nerezidenti mogu vršiti plaćanje i naplaćivanje radi kupovine i prodaje udjela u kapitalu rezidenta – pravnog lica koje se ne smatra direktnom investicijom u skladu sa propisima kojima se uređuju privredna društva i strana ulaganja.“

Član 11.

U članu 19. u stavu 2. poslije riječi: „inostranstva“ dodaju se riječi: „ili izmirenja drugih obaveza u inostranstvu“.

U stavu 9. riječi: „i kredita koje rezidenti odobravaju radi uspostavljanja trajnih ekonomskih odnosa“ brišu se.

Poslije stava 11. dodaju se novi st. 12, 13, 14. i 15, koji glase:

„Komerrijalne i finansijske kredite i zajmove dužniku može odobriti jedan kreditor, odnosno zajmodavac ili grupa kreditora ili zajmodavaca (sindicirani kredit ili zajam).

Banka može učestvovati u sindiciranom kreditu ili zajmu koji grupa stranih kreditora odobrava nerezidentu, pod uslovom da ugovori i pribavi instrument obezbjeđenja naplate u skladu sa stavom 8. ovog člana, odnosno rezidentu pod uslovom iz stava 2. ovog člana.

Banka može kupiti potraživanja od nerezidenta – učesnika u sindiciranom kreditu ili zajmu koji grupa stranih kreditora odobrava dužniku, pod uslovima iz stava 13. ovog člana, kao i prodati nerezidentu svoja potraživanja po ovom osnovu.

Izuzetno od stava 9. ovog člana, rezident – pravno lice može odobriti zajam sa rokom dospijeca do godinu dana samo nerezidentu sa sjedištem u državi članici Evropske unije, odnosno nerezidentu koji nema sjedište u državi članici Evropske unije, pod uslovom da je sa tim nerezidentom uspostavio trajne ekonomske odnose i ostvaruje značajan uticaj na upravljanje tim nerezidentom.“

Član 12.

Član 19d. mijenja se i glasi:

„Rezidenti su dužni da izvještavaju Poresku upravu Republike Srpske (u daljem tekstu: Poreska uprava) o kreditnim poslovima sa inostranstvom do 31. januara tekuće godine, sa stanjem na dan 31. decembar prethodne godine, u skladu sa ovim zakonom.

Za potrebe izvještavanja Poreska uprava može da odredi da se u kreditne poslove sa inostranstvom svrstaju i druge vrste poslova između rezidenata i nerezidenata, a koji su po ekonomskoj namjeni jednaki namjeni kreditnog posla.

Direktor Poreske uprave, uz saglasnost ministra finansija, donosi akt kojim propisuje detaljnije uslove, način, rokove i obrasce izvještavanja o kreditnim poslovima sa inostranstvom.

Obaveze izvještavanja iz stava 1. ovog člana, kao i obezbjeđenja iz člana 19. stav 8. ovog zakona, shodno se primjenjuju i na subordinirane kredite i zajmove.

Zbirne podatke o prijavljenim kreditnim poslovima sa inostranstvom, sa stanjem na dan 31. decembar prethodne godine, Poreska uprava dostavlja Ministarstvu do 31. marta tekuće godine.“

Član 13.

U članu 24. u stavu 6. poslije riječi: „u inostranstvu“ dodaju se riječi: „i držanje deviza na tim računima.“

Član 14.

Čl. 33, 33a. i 33b. mijenjaju se i glase:

„Član 33.

Mjenjačke poslove mogu da obavljaju:

- 1) banka i
- 2) rezident – pravno lice ili preduzetnik koji ima dozvolu Agencije za obavljanje mjenjačkih poslova (u daljem tekstu: mjenjač).

Banka mjenjačke poslove obavlja u svoje ime i za svoj račun, a mjenjač u svoje ime, a za račun banke.

Mjenjač obavlja mjenjačke poslove na osnovu ugovora o obavljanju mjenjačkih poslova zaključenog sa bankom.

Mjenjač može zaključiti ugovor o obavljanju mjenjačkih poslova sa više banaka ukoliko ima više mjenjačkih mjesta, pri čemu za jedno mjenjačko mjesto ugovor može biti zaključen samo sa jednom bankom.

Zahtjev za dobijanje dozvole za obavljanje mjenjačkih poslova rezident podnosi Agenciji putem banke.

Rezident, odnosno nerezident koji nije fizičko lice ne može kupovati ili prodavati strana sredstva plaćanja kod mjenjača radi obavljanja svoje djelatnosti.

Član 33a.

Agencija izdaje dozvolu za obavljanje mjenjačkih poslova ako rezident ispunjava sljedeće uslove:

- 1) da je registrovan za obavljanje mjenjačkih poslova kod nadležnog organa,
- 2) da je sa bankom zaključio ugovor o obavljanju mjenjačkih poslova,
- 3) da vlasnik, osnivač pravnog lica, preduzetnik, direktor, član upravnog odbora, odnosno drugo odgovorno lice za zastupanje tog pravnog lica, kao i radnik koji će neposredno obavljati mjenjačke poslove nisu pravnosnažno osuđeni za krivično djelo protiv

života i tijela, krivično djelo protiv imovine, krivično djelo protiv privrede i platnog prometa, krivično djelo pranje novca, krivično djelo finansiranje terorističkih aktivnosti, krivično djelo protiv pravnog saobraćaja i krivično djelo protiv javnog reda i mira ili za druga krivična djela koja ta lica čine nepodobnim za obavljanje mjenjačkih poslova,

4) da pravno lice nije osuđeno pravosnažnom presudom za krivično djelo, kao i da se protiv njega ne vodi krivični postupak, u smislu zakona kojim se uređuje odgovornost pravnih lica za krivična djela,

5) da je organizaciono, kadrovski i tehnički osposobljen za obavljanje mjenjačkih poslova.

Agencija, na osnovu nadležnosti utvrđenih ovim zakonom i zakonima kojima se uređuju njen rad i nadležnosti, rješava u upravnim stvarima primjenjujući odredbe propisa kojima se uređuju opšti upravni postupak i mjenjački poslovi, te pravila nadzora i struke.

Odredbe o odlučivanju u upravnim stvarima koje su utvrđene zakonom kojim se uređuje poslovanje banaka shodno se primjenjuju na odlučivanje Agencije u upravnim stvarima u vezi sa obavljanjem mjenjačkih poslova.

Podatke o neosuđivanosti Agencija, na osnovu obrazloženog zahtjeva, može tražiti od nadležnog organa koji vodi kaznenu evidenciju.

Agencija donosi podzakonske akte kojima detaljnije uređuje uslove i propisuje dokumentaciju za dobijanje dozvole za obavljanje mjenjačkih poslova, uslove i način obavljanja mjenjačkih poslova, kao i način i postupak kontrole obavljanja mjenjačkih poslova.

Član 33b.

Agencija odbija zahtjev za izdavanje dozvole za obavljanje mjenjačkih poslova ako utvrdi da rezident ne ispunjava uslove za obavljanje mjenjačkih poslova.

Agencija oduzima dozvolu za obavljanje mjenjačkih poslova ako:

1) mjenjač ne počne sa obavljanjem mjenjačkih poslova u roku od 90 dana od dana izdavanja dozvole,

2) je dozvola pribavljena na osnovu neistinite dokumentacije, odnosno neistinito prikazanih podataka,

3) nakon izdavanja dozvole nastupe okolnosti ili razlozi usljed kojih mjenjač više ne ispunjava uslove za obavljanje mjenjačkih poslova.

Agencija može oduzeti dozvolu za obavljanje mjenjačkih poslova ako:

1) mjenjač nije izvršio nalog za otklanjanje nepravilnosti, odnosno nezakovitosti iz rješenja Agencije,

2) mjenjač nije obezbijedio Agenciji nesmetano obavljanje kontrole, pristup svim prostorijama, neposrednu komunikaciju sa odgovornim licem, uvid u poslovanje, traženu dokumentaciju i podatke, mogućnost uvida u poslovne knjige i drugu dokumentaciju, ili privremeno oduzimanje efektivnog stranog novca, čekova i gotovine u konvertibilnim markama,

3) utvrdi da su aktivnosti mjenjača povezane s pranjem novca ili finansiranjem terorističkih aktivnosti.“

Član 15.

Poslije člana 33b. dodaje se novi član 33v, koji glasi:

„Član 33v.

Mjenjač je dužan da primjenjuje odredbe propisa kojima se uređuju sprečavanje

pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, te mjere bezbjednosti u poslovanju gotovim novcem i drugim vrijednostima.

Ako mjenjač u svom poslovanju ne izvršava obaveze i zadatke, kao i ne preduzima mjere i radnje definisane propisima kojima se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, Poreska uprava i Agencija, svako u okviru svojih nadležnosti, preduzimaju mjere, izdaju prekršajne naloge ili pokreću prekršajni postupak u skladu sa tim propisima.

Banka je dužna da svojim programom, politikama i procedurama za sprečavanje i otkrivanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti definiše metodologiju za izradu analize rizika mjenjača sa kojima posluje i klijenata zainteresovanih za obavljanje mjenjačkih poslova.

Banka je dužna da na osnovu metodologije iz stava 3. ovog člana, prije zaključivanja ugovora o obavljanju mjenjačkih poslova, izradi analizu rizika klijenta, u skladu sa aktima Agencije, kao i da vrši kontrolu obavljanja mjenjačkih poslova u skladu sa propisima kojima se uređuje obavljanje mjenjačkih poslova i sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti.“

Član 16.

U članu 40. riječi: „Republičkog deviznog inspektorata (u daljem tekstu: Inspektorat)“ zamjenjuju se riječima: „Poreske uprave,“.

Član 17.

U članu 41. poslije stava 2. dodaje se novi stav 3, koji glasi:

„Obaveza prijave iz stava 1. ovog člana ne smatra se ispunjenom ako prijava nije data u pisanom obliku i na propisanom obrascu ili ako su dati podaci netačni ili nepotpuni, odnosno ako se sredstva plaćanja koja se fizički prenose preko granice ne stave na raspolaganje za kontrolu.“

Član 18.

Naziv glave: „VI – DEVIZNA KONTROLA“ mijenja se i glasi: „VI – KONTROLA DEVIZNOG POSLOVANJA“.

Član 19.

U članu 44. riječ: „Inspektorat“ mijenja se i glasi: „Poreska uprava“.

Član 20.

Član 45. mijenja se i glasi:

„Agencija vrši kontrolu obavljanja mjenjačkih poslova banaka i mjenjača kojima je izdala dozvolu za obavljanje mjenjačkih poslova, u postupku utvrđenom zakonima kojima se uređuje njihovo poslovanje, kao i ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu njega.

Ako Agencija u kontroli lica iz stava 1. ovog člana utvrdi nezakonitost ili nepravilnost u obavljanju mjenjačkih poslova, rješenjem nalaže da ih to lice otkloni, odnosno da izvrši naložene mjere, određuje rok za otklanjanje uočenih nezakonitosti ili nepravilnosti, kao i za dostavljanje izvještaja o preduzetim mjerama sa odgovarajućim dokazima da su nezakonitosti i nepravilnosti otklonjene.

Rješenje iz stava 2. ovog člana je konačno.

Protiv rješenja iz stava 3. ovog člana može se pokrenuti upravni spor, te tužba protiv rješenja ne odlaže njegovo izvršenje, a nezadovoljna strana svoj imovinsko-pravni zahtjev može ostvarivati u parničnom postupku.

U upravnom sporu protiv rješenja iz stava 3. ovog člana sud ne može u postupku pune jurisdikcije riješiti upravnu stvar za čije rješavanje je ovim zakonom utvrđena nadležnost Agencije.

Ako sud poništi rješenje Agencije, prava tužioca ograničavaju se na naknadu štete koja mu je pričinjena izvršenjem tog rješenja.

Za obavljanje nadzora mjenjač kojem je Agencija izdala dozvolu za obavljanje mjenjačkih poslova plaća Agenciji naknadu, a čiju visinu, način obračuna i plaćanja propisuje Agencija svojom tarifom.“

Član 21.

Član 46. mijenja se i glasi:

„Agencija vrši nadzor nad primjenom ovog zakona kod banaka, društava za izdavanje elektronskog novca sa sjedištem u Republici Srpskoj i drugih pružalaca platnih usluga u postupku koji je utvrđen zakonima kojima se uređuje njihovo poslovanje.

Kontrolu deviznog poslovanja rezidenata, izuzev kontrole iz člana 45. ovog zakona i stava 1. ovog člana, i nerezidenata vrši Poreska uprava.

Kontrola deviznog poslovanja iz stava 2. ovog člana podrazumijeva i uvid u dokumentaciju i račune rezidenata i nerezidenata trećih lica koji su povezani sa kontrolom lica iz stava 2. ovog člana.

Način i postupak kontrole deviznog poslovanja iz stava 2. ovog člana uređuju se aktima Poreske uprave.“

Član 22.

U članu 48. poslije stava 1. dodaju se novi st. 2. i 3, koji glase:

„Poreska uprava vodi evidenciju o svakoj prijavi fizičkog prenosa sredstava plaćanja, kao i o oduzetim sredstvima plaćanja na granici prilikom ulaska u Republiku i izlaska iz Republike, na osnovu obavještenja carinskog organa, a u skladu sa propisima kojima se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti.

Poreska uprava može sa carinskim organom da zaključi sporazum o saradnji u oblasti kontrole fizičkog prenosa sredstava plaćanja u putničkom, robnom i poštanskom saobraćaju.“

Član 23.

U članu 50. stav 1. mijenja se i glasi:

„Rezidenti i nerezidenti koji podliježu kontroli deviznog poslovanja dužni su da organima ovlašćenim za vršenje kontrole deviznog poslovanja omoguće nesmetano obavljanje kontrole, pristup svim prostorijama, neposrednu komunikaciju sa odgovornim licem, uvid u poslovanje i da im, na njihov zahtjev, stave na raspolaganje ili dostave potrebnu dokumentaciju i pruže tražene podatke.“

U stavu 3. riječi: „inspektor je dužan“ zamjenjuju se riječima: „inspektor, odnosno ovlašćeno lice Agencije dužno je“.

Član 24.

Član 51. mijenja se i glasi:

„Ako inspektor Poreske uprave u kontroli lica koja podliježu kontroli deviznog poslovanja utvrdi nezakonitost ili nepravilnost u obavljanju deviznih ili spoljnotrgovinskih poslova, rješenjem nalaže tom licu da ih otkloni, odnosno da izvrši naložene mjere, određuje rok za otklanjanje uočenih nezakonitosti ili nepravilnosti, kao i za dostavljanje izvještaja o preduzetim mjerama sa odgovarajućim dokazima da su nezakonitosti i nepravilnosti otklonjene.

Protiv rješenja Poreske uprave iz stava 1. ovog člana može se izjaviti žalba Ministarstvu u roku od 15 dana od dana dostavljanja rješenja.

Žalba izjavljena protiv rješenja Poreske uprave ne odlaže izvršenje rješenja.

O žalbi protiv rješenja Poreske uprave odlučuje Ministarstvo u skladu sa odredbama propisa kojim se uređuje poreski postupak.

U postupku i preduzimanju radnji u vršenju kontrole deviznog poslovanja Poreska uprava primjenjuje odredbe zakona kojima se uređuju poreski i opšti upravni postupak i akte Poreske uprave kojima se uređuju način i postupak kontrole deviznog poslovanja.“

Član 25.

Član 54. briše se.

Član 26.

U članu 59. u stavu 6. riječi: „najkraćem trajanju od tri mjeseca i najdužem trajanju do šest mjeseci“ zamjenjuju se riječima: „trajanju od 30 do 180 dana“.

Član 27.

U članu 60. u stavu 1. t. 2. i 3. brišu se.

T. 5. i 6. mijenjaju se i glase:

„5. ako rezidenti plaćanje i prenos kapitala po osnovu sticanja, prodaje i likvidacije direktnih investicija u inostranstvu, odnosno nerezidenti plaćanje po osnovu sticanja direktnih investicija u Republici, prenos dobiti, prenos prihoda po osnovu prodaje i prenos ostatka likvidacione mase direktne strane investicije vrše suprotno odredbi člana 14. ovog zakona;

6. ako rezidenti, odnosno nerezidenti plaćanje i prenos sredstava radi sticanja svojine nad nekretninama rezidenata u inostranstvu, odnosno nerezidenata u Republici, kao i ako nerezidenti naplaćivanje po osnovu prodaje nekretnina u Republici vrše suprotno odredbi člana 15. st. 1. i 3. ovog zakona;“.

U tački 16. u zagradi riječ: „stav 9.“ zamjenjuje se riječima: „st. 9. i 15“.

Tačka 27. mijenja se i glasi: „ako banka ne definiše metodologiju za izradu analize rizika mjenjača sa kojima posluje i klijenata zainteresovanih za obavljanje mjenjačkih poslova, te ako na osnovu ove metodologije, prije zaključivanja ugovora o obavljanju mjenjačkih poslova, ne izradi analizu rizika klijenta i ne vrši kontrolu obavljanja mjenjačkih poslova u skladu sa propisima kojima se uređuje obavljanje mjenjačkih poslova (član 33v. st. 3. i 4);“.

Tačka 30. mijenja se i glasi: „ako u određenom roku ne postupi po rješenju inspektora Poreske uprave (član 51. stav 1);“.

Tačka 31. briše se.

U tački 33. poslije riječi: „stav 10)“ dodaje se tačka sa zapetom i nove t. 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42. i 43. koje glase:

„34. ako vrši plaćanje i naplatu radi kupovine i prodaje domaćih hartija od vrijednosti koje glase na stranu valutu, a emituju se u inostranstvu, suprotno odredbi člana 16. stav 4. ovog zakona;

35. ako rezidenti plaćanje i naplatu radi kupovine i prodaje u inostranstvu udjela u kapitalu stranog pravnog lica koje se ne smatra direktnom investicijom, odnosno nerezidenti plaćanje i naplatu radi kupovine i prodaje udjela u kapitalu rezidenta – pravnog lica koje se ne smatra direktnom investicijom, vrše suprotno odredbi člana 18a. ovog zakona;

36. ako učestvuje u sindiciranom kreditu ili zajmu suprotno odredbi člana 19. stav 13. ovog zakona;

37. ako kupi potraživanje od nerezidenta – učesnika u sindiciranom kreditu ili zajmu koji grupa stranih kreditora odobrava dužniku ili proda potraživanje nerezidentu po ovom osnovu suprotno članu 19. stav 14. ovog zakona;

39. ako konvertibilne marke iznosi iz Republike suprotno odredbama ovog zakona i podzakonskih akata (član 38);

40. ako iz Republike iznosi strana sredstva plaćanja i druge fizički prenosive instrumente plaćanja suprotno odredbama ovog zakona i podzakonskih akata (čl. 39. i 41a);

41. ako privremeno oduzeta sredstva plaćanja i druge fizički prenosive instrumente plaćanja ne deponuje na privremeni račun Poreske uprave ili ih ne stavi u depo kod ovlaštene banke (čl. 40. i 41a);

42. ako ne prijavi ili nepotpuno prijavi cariniku svako unošenje, odnosno iznošenje sredstava plaćanja i drugih fizički prenosivih instrumenata plaćanja u skladu sa odredbama ovog zakona i podzakonskih akata (čl. 41. i 41a);

43. ako u određenom roku ne postupi po rješenju Agencije (član 45. stav 2).“

Član 28.

U članu 60a. u stavu 1. u tački 3. u zagradi riječi: „stav 1.“ brišu se.

U tački 5. riječi: „preko ovlaštene banke (član 7. stav 1.)“ zamjenjuju se riječima: „u skladu sa odredbama člana 7. st. 1. i 10. ovog zakona“.

T. 21, 22, 23. i 24. brišu se.

Član 29.

U članu 60b. u stavu 1. u tački 1. u zagradi poslije broja: „8“ dodaju se tačka i riječi: „i član 19d. stav 4“.

Tačka 2. mijenja se i glasi:

„2. ako ne izvještava o kreditnim poslovima u skladu sa članom 19d. st. 1, 3. i 4. ovog zakona.“

Član 30.

Poslije člana 66b. dodaju se novi čl. 66v. i 66g, koji glase:

„Član 66v.

Direktor Poreske uprave će donijeti podzakonski akt iz člana 19d. ovog zakona u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu člana 19d. ovog zakona.

Agencija će donijeti podzakonski akt iz člana 33a. ovog zakona u roku od 120 dana od dana stupanja na snagu člana 33a. ovog zakona.

Do početka primjene podzakonskih akata iz čl. 19d. i 33a. ovog zakona primjenjivaće se propisi donijeti na osnovu Zakona o deviznom poslovanju ('Službeni glasnik Republike Srpske', br. 96/03, 123/06, 92/09, 20/14 i 20/18), a koji nisu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Član 66g.

Postupci izdavanja ovlaštenja Ministarstva za obavljanje mjenjačkih poslova, kao i postupci kontrole deviznog poslovanja, a koji su započeti do dana stupanja na snagu odredaba čl. 19d, 33, 33a. i 33b. Zakona, okončaće se u skladu sa odredbama Zakona o deviznom poslovanju ('Službeni glasnik Republike Srpske', br. 96/03, 123/06, 92/09, 20/14 i 20/18).

Ovlaštenja Ministarstva za obavljanje mjenjačkih poslova koja su izdata mjenjačima u skladu sa Zakonom o deviznom poslovanju ('Službeni glasnik Republike Srpske', br. 96/03, 123/06, 92/09, 20/14 i 20/18), ostaju na snazi do dana njihovog važenja.“

Član 31.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srpske“, osim odredaba čl. 19d, 33, 33a. i 33b. Zakona, a koje stupaju na snagu godinu dana od dana objavljivanja ovog zakona.

Broj:
Datum:

PREDSJEDNIK
NARODNE SKUPŠTINE

Nenad Stevandić

OBRAZLOŽENJE
PRIJEDLOGA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA
O DEVIZNOM POSLOVANJU

I USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u Amandmanu XXXII na član 68. t. 6, 8. i 9. Ustava Republike Srpske, prema kojim Republika, između ostalog, uređuje i obezbjeđuje ekonomske odnose sa inostranstvom koji nisu preneseni u nadležnost Bosne i Hercegovine, osnovne ciljeve i pravce privrednog razvoja i politiku i mjere za usmjeravanje razvoja, kao i u članu 70. tačka 2. Ustava, kojim je uređeno da Narodna skupština donosi zakone, druge propise i opšte akte.

II USKLAĐENOST SA USTAVOM, PRAVNIM SISTEMOM I PRAVILIMA NORMATIVNOPRAVNE TEHNIKE

Prema Mišljenju Republičkog sekretarijata za zakonodavstvo, broj: 22.03-020-2768/24 od 31. oktobra 2024. godine, ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u Amandmanu XXXII na član 68. t. 6, 8. i 9. Ustava Republike Srpske, prema kojima Republika, između ostalog, uređuje i obezbjeđuje ekonomske odnose sa inostranstvom koji nisu preneseni u nadležnost Bosne i Hercegovine, osnovne ciljeve i pravce privrednog razvoja i politiku i mjere za usmjeravanje razvoja. Takođe, prema članu 70. tačka 2. Ustava, Narodna skupština donosi zakone, druge propise i opšte akte.

Ovaj sekretarijat je na Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o deviznom poslovanju, aktom broj: 22.03-020-1196/24 od 12. aprila 2024. godine, dao pozitivno mišljenje, a Narodna skupština je Nacrt ovog zakona usvojila na Devetoj redovnoj sjednici, održanoj 12. jula 2024. godine.

Razlozi za donošenje ovog zakona sadržani su potrebi unapređenja funkcionisanja domaćeg tržišta sa aspekta plaćanja u stranoj valuti, njegovu dalju liberalizaciju i usklađivanje sa propisima Evropske unije iz ove oblasti.

Najznačajnije razlike Prijedloga u odnosu na Nacrt zakona, koje su rezultat skupštinske rasprave, kao i izvršenih dodatnih konsultacija sa Udruženjem banaka BiH, odnose se na to da se, pored propisanih, plaćanje, naplaćivanje i prenos može vršiti u devizama u Republici Srpskoj i za prenos deviza po zahtjevu rezidenta, fizičkog lica na devizni račun njegovog člana uže porodice kod iste ili druge banke, kupoprodaju softvera i drugih digitalnih proizvoda na internetu.

Ovim zakonom predloženo je rješenje kojim je omogućeno zaključivanje ugovora o obračunskom plaćanju i drugim oblicima plaćanja između rezidenta i nerezidenta po osnovu tekućih poslova sa inostranstvom, u elektronskom obliku, te je proširen broj platnih usluga putem kojih se može vršiti plaćanje i naplaćivanje u platnom prometu sa inostranstvom.

Izvršeno je usklađivanje sa propisima kojima se uređuje notarska služba, na način da je nerezident, koji plaćanje i naplaćivanje po osnovu kupovine ili prodaje nekretnina u Republici Srpskoj vrši posredstvom notara, advokata ili advokatskog društva, izuzet od obaveze otvaranja računa kod banke u Republici za te namjene.

Uveden je institut sindiciranog kredita, a to je onaj kredit ili zajam kojeg dužniku može odobriti grupa kreditora ili zajmodavaca. Banka može učestvovati u sindiciranom kreditu ili zajmu koji grupa stranih kreditora odobrava nerezidentu, pod uslovom da ugovori i pribavi instrumente obezbjeđenja na propisani način. Takođe, banka može kupiti potraživanja od nerezidenta koji je učesnik u sindiciranom kreditu ili zajmu koji grupa stranih kreditora

odobrava dužniku, pod propisanim uslovima, kao i prodati nerezidentu svoja potraživanja po ovom osnovu.

Proširene su obaveze banke kada su u pitanju procedure za sprečavanje i otkrivanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, tako da je banka obavezna da definiše metodologiju za izradu analize rizika mjenjača sa kojima posluje i klijenata zainteresovanih za obavljanje mjenjačkih poslova. Takođe, banka je dužna da na osnovu ove metodologije, a prije zaključivanja ugovora o obavljanju mjenjačkih poslova, izradi analizu rizika klijenta, kao i da vrši kontrolu obavljanja mjenjačkih poslova.

Proširena su ovlaštenja Agencije za bankarstvo Republike Srpske u pogledu nadzora koji, u skladu sa ovim zakonom, vrši Agencija.

Pored navedenog, dopunjene su i prekršajne odredbe koje su usklađene sa izvršenim izmjenama i dopunama ovog prijedloga.

Ostale razlike Prijedloga u odnosu na Nacrt zakona nisu suštinske prirode i odnose se na jezičko i tehničko poboljšanje pojedinih odredaba ovog zakona.

Sekretarijat konstatuje da je Zakon usklađen sa Pravilima za izradu zakona i drugih propisa Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 24/14).

Budući da je Republički sekretarijat za zakonodavstvo utvrdio da je ovaj prijedlog usklađen sa Ustavom, pravnim sistemom Republike i Pravilima za izradu zakona i drugih propisa Republike Srpske, mišljenja smo da se Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o deviznom poslovanju može uputiti dalje na razmatranje.

III USKLAĐENOST SA PRAVNIM PORETKOM EVROPSKE UNIJE

Prema Mišljenju Ministarstva za evropske integracije i međunarodnu saradnju, broj: 17.03-020-2770/24 od 30. oktobra 2024. godine, a nakon uvida u propise Evropske unije i (EU) analize odredaba Prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o deviznom poslovanju (u daljem tekstu: Prijedlog), ustanovljeni su obavezujući sekundarni izvori prava relevantni za predmet uređivanja dostavljenog prijedloga koje je izrađivač uzeo u obzir prilikom njegove izrade. Zbog toga u Izjavi o usklađenosti stoji ocjena „Djelimično usklađeno“.

Kako se u obrazloženju Prijedloga navodi, izmjene i dopune Zakona o deviznom poslovanju¹ imaju za cilj usaglašavanje sa propisima koji su u normativnom smislu povezani sa zakonom kojim se uređuje devizno poslovanje, unapređenje funkcionisanja tržišta i tržišne konkurencije u pogledu slobode kretanja kapitala u poslovima sa inostranstvom, unapređenje postupka licenciranja mjenjača i kontrolu obavljanja mjenjačkog poslovanja i unapređenje načina izvještavanja o kreditnim poslovima sa inostranstvom, te jačanje sistema sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti. S tim u vezi, izrađivač je vršio usklađivanje sa sljedećim izvorima pravne tekovine EU:

- Direktivom Savjeta 88/361/EEZ od 24. juna 1988. godine za sprovođenje člana 67. Ugovora² i Aneksom 1 kojim je utvrđena nomenklatura kretanja kapitala odnosno transakcije koje predstavljaju kretanje kapitala i koriste se u svrhu definisanja pojma kretanja kapitala;
- Direktivom (EU) 2015/849 Evropskog parlamenta i Savjeta od 20. maja 2015. godine o sprečavanju korišćenja finansijskog sistema u svrhu pranja novca ili finansiranja terorizma o izmjeni Regulative (EU) br. 648/2012 Evropskog parlamenta i Savjeta, te

¹ „Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 96/03, 126/06, 92/09, 20/14 i 20/18.

² Council Directive 88/361/EEC of 24 June 1988 for the implementation of Article 67 of the Treaty

stavljanju van snage Direktive 2005/60/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta i Direktive Komisije 2006/70/EZ³;

- Direktivom (EU) 2018/843 Evropskog parlamenta i Savjeta od 30. maja 2018. godine o izmjeni Direktive (EU) 2015/849 o sprečavanju korišćenja finansijskog sistema u svrhu pranja novca ili finansiranja terorizma i o izmjeni direktiva 2009/138/EZ i 2013/36/EU⁴;
- Direktivom 2009/110/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta od 16. septembra 2009. godine o osnivanju, obavljanju djelatnosti i bonitetnom nadzoru poslovanja institucija za elektronski novac te o izmjeni direktiva 2005/60/EZ i 2006/48/EZ i stavljanju van snage Direktive 2000/46/EZ⁵;
- Direktivom (EU) 2015/2366 Evropskog parlamenta i Savjeta od 25. novembra 2015. godine o platnim uslugama na unutrašnjem tržištu, o izmjeni Direktiva 2002/65/EZ, 2009/110/EZ i 2013/36/EU te Regulative (EU) br. 1093/2010 i o stavljanju van snage Direktive 2007/64/EZ⁶;
- Regulativom (EU) 2018/1672 Evropskog parlamenta i Savjeta od 23. oktobra 2018. godine o kontrolama gotovine koja se unosi u Uniju ili iznosi iz Unije i stavljanju van snage Regulative (EZ) br. 1889/2005⁷, i
- Regulativom (EU) br. 1093/2010 Evropskog parlamenta i Savjeta od 24. novembra 2010. godine o osnivanju evropskog nadzornog tijela (Evropskog nadzornog tijela za bankarstvo), kojom se mijenja Odluka br. 716/2009/EZ i stavlja van snage Odluka Komisije 2009/78/EZ⁸.

Pored navedenog, prilikom izrade Prijedloga, uzete su u obzir FATF preporuke (Međunarodni standardi u borbi protiv pranja novca i finansiranja terorizma i širenja oružja za masovno uništenje⁹), a posebno preporuka 32.1 koja se odnosi na mjere za otkrivanje fizičkog prekograničnog prenosa gotovine.

Detaljan pregled usklađenosti sa gore navedenim izvorima prava EU, sadržan je u uporednim prikazima usklađenosti Prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o deviznom poslovanju sa pravnom tekovinom EU i praksom i standardima EU, koji su u prilogu ovog mišljenja.

Izrada predmetnog zakona planirana je Akcionim planom usklađivanja propisa i drugih opštih akata Republike Srpske sa propisima Evropske unije za 2024. godinu¹⁰.

Njegovo usvajanje doprinijeće ispunjavanju obaveza iz čl. 60-62, 70. i 82. SSP-a, koje se odnose na saradnju ugovornih strana u oblasti tekućih plaćanja i kretanja kapitala, obaveze

³ Directive (EU) 2015/849 of the European Parliament and of the Council of 20 May 2015 on the prevention of the use of the financial system for the purposes of money laundering or terrorist financing, amending Regulation (EU) No 648/2012 of the European Parliament and of the Council, and repealing Directive 2005/60/EC of the European Parliament and of the Council and Commission Directive 2006/70/EC

⁴ Directive (EU) 2018/843 of the European Parliament and the Council of 30 May 2018 amending Directive (EU) 2015/849 on the prevention of the use of the financial system for the purposes of money laundering or terrorist financing, and amending Directives 2009/138/EC and 2013/36/EU

⁵ Directive 2009/110/EC of the European Parliament and of the Council of 16 September 2009 on the taking up, pursuit and prudential supervision of the business of electronic money institutions amending Directives 2005/60/EC and 2006/48/EC and repealing Directive 2000/46/EC

⁶ Directive (EU) 2015/2366 of the European Parliament and of the Council of 25 November 2015 on payment services in the internal market, amending Directives 2002/65/EC, 2009/110/EC and 2013/36/EU and Regulation (EU) No 1093/2010, and repealing Directive 2007/64/EC

⁷ Regulation (EU) 2018/1672 of the European Parliament and of the Council of 23 October 2018 on controls on cash entering or leaving the Union and repealing Regulation (EC) No 1889/2005

⁸ Regulation (EU) No 1093/2010 of the European parliament and of the Council of 24 November 2010 establishing a European Supervisory Authority (European Banking Authority), amending Decision No 716/2009/EC and repealing Commission Decision 2009/78/EC

⁹ Revidirani u novembru 2023. godine.

¹⁰ Zaključak Vlade Republike Srpske broj: 04/1-012-2-851/24 od 14. marta 2024. godine.

usklađivanja zakonodavstva u dijelu unutrašnjeg tržišta i sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma.

IV RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Zakon o deviznom poslovanju („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 96/03, 123/06, 92/09, 20/14 i 20/18 – u daljem tekstu: Zakon), kojim se, između ostalog, uređuju plaćanja i naplaćivanja između rezidenata i nerezidenata, prenos sredstava plaćanja, kreditni poslovi, licenciranje i nadzor mjenjača, otvaranje deviznih računa rezidenata u inostranstvu i nadzor deviznog poslovanja, od 2003. godine do danas pretrpio je više izmjena i dopuna, a sve s ciljem unapređenja funkcionisanja tržišta i tržišne konkurencije u pogledu slobodnog kretanja kapitala u poslovima sa inostranstvom i jačanja sistema sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, kao i prilagođavanja propisa i prakse zahtjevima Evropske unije (u daljem tekstu: EU), u skladu sa preuzetim međunarodnim obavezama.

Razlozi za donošenje izmjena i dopuna Zakona sadržani su u potrebi:

1. usaglašavanja sa propisima koji su u normativnom smislu povezani sa zakonom kojim se uređuje devizno poslovanje,
2. unapređenja funkcionisanja tržišta i tržišne konkurencije u skladu sa preuzetim međunarodnim obavezama,
3. unapređenja postupka licenciranja mjenjača i kontrole obavljanja mjenjačkog poslovanja,
4. unapređenja načina izvještavanja o kreditnim poslovima sa inostranstvom.

Izmjenama i dopunom Zakona o republičkoj upravi iz 2022. godine, poslovi Republičkog deviznog inspektorata, uključujući nadzor deviznog i spoljnotrgovinskog poslovanja, kao i kreditnih i drugih poslova sa inostranstvom, preneseni su na Poresku upravu. Budući da je kontrola deviznog poslovanja uređena Zakonom, Prijedlogom zakona predviđeno je usklađivanje sa Zakonom o republičkoj upravi.

Međunarodne obaveze BiH proizlaze iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, s jedne strane i BiH, s druge strane, čijim potpisivanjem i ratifikovanjem se BiH obavezala da neće uvoditi nova ograničenja na kretanja kapitala i tekuća plaćanja između lica sa prebivalištem u EU i BiH, te da će postepeno liberalizovati tekuće i kapitalne transakcije sa inostranstvom, a sve do potpune primjene pravila EU o kretanju kapitala. U oblasti sprečavanja pranja novca i borbe protiv terorizma međunarodne obaveze BiH i Republike Srpske proizlaze iz članstva u međunarodnim organizacijama i Međunarodnih standarda u borbi protiv pranja novca i finansiranja terorizma i širenja oružja za masovno uništenje (FATF preporuke). FATF preporuke predstavljaju međunarodni standard i postavljaju sveobuhvatan i konzistentan okvir mjera koje države treba da primijene da bi se borile protiv pranja novca i finansiranja terorizma i širenja oružja za masovno uništenje. Preporuke FATF-a su, u značajnoj mjeri, implementirane u pravni sistem Republike Srpske.

S tim u vezi, a cijeneći dostignuti stepen razvoja domaćeg tržišta i tržišnih prilika, kao i spremnost za dalju liberalizaciju i približavanje zahtjevima EU, kako u pogledu kretanja kapitala, tako i sistema sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, izmjenama i dopunama Zakona predloženo je:

- nastavak liberalizacije tekućih transakcija kroz:
 - ukidanje roka za unos dobiti po osnovu obavljanja privredne djelatnosti u inostranstvu i izvođenja investicionih radova u inostranstvu,
 - uvođenje mogućnosti plaćanja, naplaćivanja i prenosa u devizama u Republici Srpskoj po osnovu: uplate plata i naknade troškova rezidentima – fizičkim licima koji su upućeni na privremeni rad u inostranstvo, prenosa na zahtjev rezidenta – fizičkog lica sa

njegovog deviznog računa na devizni račun člana uže porodice kod iste ili druge banke, donacija u humanitarne, kulturne, socijalne i sportske svrhe, kupoprodaje softvera i drugih digitalnih proizvoda na internetu i u drugim slučajevima propisanim zakonom;

- nastavak liberalizacije kapitalnih poslova kroz:

- omogućavanje rezidentima da vrše plaćanje i naplatu radi kupovine i prodaje u inostranstvu udjela u kapitalu stranog pravnog lica koje se ne smatra direktnom investicijom,

- omogućavanje nerezidentima da vrše plaćanje i naplatu radi kupovine i prodaje udjela u kapitalu rezidenta – pravnog lica koje se ne smatra direktnom investicijom,

- omogućavanje rezidentu – pravnom licu da odobrava kratkoročni zajam nerezidentima sa sjedištem u državi članici EU, odnosno nerezidentima koji nemaju sjedište u EU, ali imaju uspostavljen poseban odnos sa tim pravnim licem,

- omogućavanje bankama da učestvuju u sindiciranom kreditu ili zajmu koji grupa stranih kreditora odobrava nerezidentu ili rezidentu, kao i da kupe potraživanja od nerezidenta – učesnika u sindiciranom kreditu i prodaju nerezidentu svoje potraživanje po ovom osnovu u skladu sa propisima kojima se uređuje poslovanje banaka;

- nastavak liberalizacije platnih usluga putem:

- uvođenja mogućnosti plaćanja i naplaćivanja u platnom prometu sa inostranstvom između rezidenta i nerezidenta po osnovu elektronske kupoprodaje robe i usluga preko izdavalaca elektronskog novca

- stvaranja preduslova za primjenu standarda jedinstvenog područja za plaćanje u evrima – SEPA (engl. Single Euro Payments Area – SEPA);

- jačanje sistema sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti kod licenciranja mjenjača i njihovog nadzora, kao i u fizičkom prenosu sredstava plaćanja preko granice.

Imajući u vidu kretanja na svjetskom ekonomskom tržištu predložena je umjerena liberalizacija, s ciljem izbjegavanja potencijalnih rizika po makroekonomsku i finansijsku stabilnost Republike Srpske u vidu odliva domaćeg kapitala u inostranstvo.

Izmjenama i dopunama Zakona predloženo je da Agencija za bankarstvo Republike Srpske (u daljem tekstu: Agencija), kao regulatorni i nadzorni organ banaka, mikrokreditnih organizacija i drugih organizacija bankarskog sistema, nakon godinu dana od dana stupanja na snagu izmjena i dopuna Zakona preuzme nadležnost nad izdavanjem i oduzimanjem dozvole za obavljanje mjenjačkih poslova od Ministarstva finansija, kao i kontrolu mjenjačkih poslova, koja je u nadležnosti Poreske uprave. Migracija poslova na Agenciju predložena je s ciljem unapređenja kontrole obavljanja mjenjačkih poslova kroz objedinjen nadzor u okviru Agencije, s obzirom na to da mjenjači posluju za račun banaka. S ciljem jačanja sistema licenciranja mjenjača, unaprijeđene su odredbe zakona u pogledu uslova za izdavanje dozvole za obavljanje mjenjačkih poslova i osnova za oduzimanje izdate dozvole. Budući da je Zakonom utvrđeno da uslove i način obavljanja mjenjačkih poslova propisuje Vlada Republike Srpske, a da je predviđena odgođena primjena unaprijeđenih zakonskih odredaba, Vlada će, s ciljem stvaranja povoljnijeg poslovnog ambijenta za mjenjače, unaprijediti podzakonske akte kojima se uređuje njihov rad.

S ciljem unapređenja vršenja kontrole kreditnih poslova sa inostranstvom, predviđeno je da nakon godinu dana od dana stupanja na snagu izmjena i dopuna Zakona obveznici izvještavanja svoje izvještaje o kreditnim poslovima dostavljaju Poreskoj upravi umjesto Ministarstvu finansija. Imajući u vidu da Poreska uprava ima uspostavljen funkcionalan Integralni informacioni sistem koji poreski obveznici koriste prilikom ispunjavanja zakonskih obaveza prema Poreskoj upravi, prijavljivanje kreditnih poslova bi se realizovalo kroz isti sistem, što bi s jedne strane povećalo efikasnost i smanjenje troškova za poreske obveznike, a s druge strane omogućilo bolju kontrolu poslovnih subekata koji posluju sa inostranstvom.

U izradi Prijedloga zakona korišćena su zakonska rješenja, preporuke sadržane u

relevantnim izvorima prava EU i međunarodnim standardima, te relevantna rješenja uporednog prava zemalja iz okruženja, podnesene inicijative za izmjenu zakona i drugo:

1) pravni okvir Republike Srpske:

- Zakon o deviznom poslovanju („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 96/03, 123/06, 92/09, 20/14 i 20/18),
- Pravilnik o izvještavanju o kreditnim poslovima sa inostranstvom („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 84/14 i 42/18),
- Zakon o elektronskom novcu („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 1/24),
- Zakon o Agenciji za bankarstvo Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 59/13 i 4/17),
- Zakon o bankama Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 4/17, 19/18, 54/19 i 63/24),
- Zakon o unutrašnjem platnom prometu („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 52/12, 92/12, 58/19, 38/22 i 63/24),
- Odluka o upravljanju rizikom od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 22/24),
- Zakon o republičkoj upravi („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 115/18, 111/21, 15/22, 56/22, 132/22 i 90/23),
- Zakon o poreskom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 78/20 i 37/22),
- Krivični zakonik Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 64/17, 104/18 – Odluka Ustavnog suda Republike Srpske, 15/21, 89/21 i 73/23),
- Zakon o privrednim društvima („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 127/08, 58/09, 100/11, 67/13, 100/17, 82/19 i 17/23),
- Zakon o stranim ulaganjima („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 21/18),
- Zakon o notarskoj službi u Republici Srpskoj („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 28/21),
- Zakon o mjerama bezbjednosti u poslovanju gotovim novcem i drugim vrijednostima („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 33/15 i 63/24),
- Zakon o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti („Službeni glasnik BiH“, broj 13/24, u daljem tekstu: Zakon o SPN/FTA),
- Zakon o spoljnotrgovinskoj politici Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 7/98 i 35/04),
- Odluka o uslovima za dobijanje dozvole za iznošenje sredstava izvan Bosne i Hercegovine u svrhu osnivanja preduzeća u inostranstvu („Službeni glasnik BiH“, broj 22/98);

2) dokumenti i međunarodni standardi iz oblasti sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti:

- Dopuna Procjene rizika od pranja novca i finansiranja terorizma u Bosni i Hercegovini za period 2022–2024. godina i Akcioni plan za borbu protiv pranja novca i finansiranja terorizma u Bosni i Hercegovini za period 2022–2024. godina,
- FATF preporuke, revidirane u novembru 2023. godine;

3) izvori prava EU, akti u vezi sa EU integracijama i drugi značajni akti:

- Direktiva Savjeta 88/361/EEZ od 24. juna 1988. godine o primjeni člana 67. Ugovora i Aneksa I – Nomenklatura kretanja kapitala iz člana 1. Direktive,
- Direktiva 2009/110/EZ od 16. septembra 2009. godine o osnivanju, obavljanju djelatnosti i bonitetnom nadzoru poslovanja institucija za elektronski novac, te o izmjeni direktive 2005/60/EZ i 2006/48/EZ i stavljanju van snage Direktive 2000/46/EZ (Tekst značajan za EEP),

– Direktiva (EU) 2015/849 Evropskog parlamenta i Savjeta od 20. maja 2015. godine o sprečavanju korišćenja finansijskog sistema u svrhu pranja novca ili finansiranja terorizma, o izmjeni Regulative (EU) br. 648/2012 Evropskog parlamenta i Savjeta, te stavljanju van snage Direktive 2005/60/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta i Direktive Komisije 2006/70/EZ,

– Direktiva (EU) 2018/843 Evropskog parlamenta i Savjeta od 30. maja 2018. godine o izmjeni Direktive (EU) 2015/849 o sprečavanju korišćenja finansijskog sistema u svrhu pranja novca ili finansiranja terorizma i o izmjeni direktiva 2009/183/EZ i 2013/36/EU (Tekst značajan za EEP),

– Direktiva (EU) 2015/2366 Evropskog parlamenta i Savjeta od 25. novembra 2015. godine o platnim uslugama na unutrašnjem tržištu, o izmjeni Direktiva 2002/65/EZ, 2009/110/EZ i 2013/36/EU, te Regulative (EU) br. 1093/2010 i o stavljanju van snage Direktive 2007/64/EZ (Tekst značajan za EEP),

– Regulativa (EU) 2018/1672 Evropskog parlamenta i Savjeta od 23. oktobra 2018. godine o kontrolama gotovine koja se unosi u Uniju ili iznosi iz Unije i stavljanju van snage Regulative (EZ) br. 1889/2005,

– Regulativa (EU) br. 1093/2010 Evropskog parlamenta i Savjeta od 24. novembra 2010. godine o osnivanju evropskog nadzornog tijela (Evropskog nadzornog tijela za bankarstvo), kojom se mijenja Odluka br. 716/2009/EZ i stavlja van snage Odluka Komisije 2009/78/EZ,

– Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, s jedne strane i BiH, s druge strane,

– Izvještaj o BiH za 2023;

4) uporedno pravo zemalja iz okruženja:

– Srbija – Zakon o deviznom poslovanju („Službeni glasnik RS“, br. 62/06, 31/11, 119/12, 139/14 i 30/18),

– Hrvatska – Zakon o deviznom poslovanju („Narodne novine“, br. 96/03, 140/05, 132/06, 150/08, 92/09, 133/09, 153/09, 145/10, 76/13, 52/21 i 141/22);

5) prijedlozi Poreske uprave, Agencije, Unije poslodavaca Republike Srpske i Udruženja banaka BiH za izmjene i dopune Zakona.

Donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o deviznom poslovanju predviđeno je Programom rada Narodne skupštine Republike Srpske za 2024. godinu¹¹, Planom rada Ministarstva finansija Republike Srpske za 2024. godinu i Akcionim planom usklađivanja propisa i drugih opštih akata Republike Srpske sa propisima EU za 2024. godinu. Osavremenjavanje pravnog okvira kojim se uređuje devizno poslovanje predviđeno je i Programom ekonomskih reformi Republike Srpske za period 2024–2026. godine.

Ministarstvo finansija kontinuirano stvara preduslove za sveobuhvatniju reformu pravnog okvira kojim se uređuje devizno poslovanje. U ovoj fazi predloženo je djelimično preuzimanje relevantnih izvora prava EU, dok će se dalja usklađivanja Zakona vršiti postepeno, u skladu sa stepenom razvijenosti domaćeg privrednog i finansijskog sistema. Nastavak reforme ogledaće se u revidiranju podzakonskih akata kojim se uređuje devizno poslovanje, a samim tim i procedura izdavanja odobrenja iz ove oblasti.

V OBRAZLOŽENJE PREDLOŽENIH RJEŠENJA

Članom 1. vrše se izmjene i dopuna definicija u članu 2. Zakona. U tački 2. stav 1. tačka 6) vrši se dopuna definicije „rezidenti“ s ciljem da se obuhvate i predstavništva u inostranstvu, koja Vlada Republike Srpske osniva u skladu sa Uredbom o uslovima za formiranje i rad

¹¹„Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 24/24.

predstavništava Republike Srpske u inostranstvu („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 125/11, 123/12, 24/16, 1/18, 31/19 i 41/22). U tački 12. u podtački 2. alineji c) predložena je dopuna definicije direktnih investicija na način da se i zajmovi koji se daju radi uspostavljanja trajnih ekonomskih odnosa, sa rokom od pet godina ili dužim, ako imaju karakter podređenog potraživanja smatraju direktnim ulaganjem. Ovakav pristup prisutan je i u uporednom pravu u okruženju. Predloženom dopunom vrši se dalje usklađivanje sa Direktivom Savjeta 88/361/EEZ u segmentu slobode kretanja direktnih investicija. Predloženo je redefinisavanje tačke 13. na način da se umjesto definisanja hartija od vrijednosti ovim zakonom izvrši upućivanje na zakon kojim se uređuje tržište hartija od vrijednosti. Takođe, po prvi put je definisana globalna potvrda o vlasništvu u smislu da predstavlja domaću hartiju od vrijednosti. Globalna potvrda o vlasništvu je prenosivi finansijski instrument koji se često koristi na razvijenim tržištima kapitala. Korišćenjem ovog instrumenta omogućava se domaćim emitentima efikasnije prikupljanje dodatnog kapitala, kao i lakši pristup potencijalnim investitorima na inostranim tržištima kapitala. Banka depozitar ima ulogu posrednika između domaćih emitenata i inostranih investitora. Predložena je dopuna tačke 15. podtačke 3) na način da se depozitnim poslom, u smislu Zakona, ne smatraju sredstva rezidenata koja se vode kod strane institucije elektronskog novca po osnovu prijema donacija u humanitarne svrhe.

Članom 2. vrši se izmjena člana 3. Zakona s ciljem normotehničkog usklađivanja.

Članom 3. vrši se dopuna člana 4. stav 2. na način da se proširuje obuhvat namjena za koje se plaćanje, naplaćivanje i prenos između rezidenata, između rezidenata i nerezidenata i između nerezidenata može vršiti u Republici Srpskoj u stranoj valuti na uplate plata i naknade troškova rezidentima – fizičkim licima koji su upućeni na privremeni rad u inostranstvo po osnovu ugovora o izvođenju investicionih radova u inostranstvu, kao i po osnovu donacija u humanitarne, kulturne, socijalne i sportske svrhe, kupoprodaje softvera i drugih digitalnih proizvoda na internetu pod zakonom utvrđenim uslovima, kao i u drugim slučajevima propisanim zakonom. Na inicijativu Unije poslodavaca Republike Srpske, predviđeno je da se na zahtjev rezidenta – fizičkog lica može izvršiti prenos deviza i na devizni račun člana uže porodice kod iste ili druge banke, uz dokaz o povezanosti sa tim licem. Član uže porodice u ovom članu ima značenje utvrđeno zakonom kojim se uređuje poslovanje banaka, a uključuje partnera iz bračne ili vanbračne zajednice, dijete ili usvojeno dijete tog lica i druga lica. Zemlje iz okruženja, takođe, dozvoljavaju platni promet za ove namjene u stranoj valuti. Imajući u vidu da su članom 4. Zakona definisani osnovi po kojima se može vršiti plaćanje, naplaćivanje i prenos u Republici u devizama, te da se drugi osnovi ne mogu utvrditi podzakonskim aktom, izvršena je izmjena u stavu 4. ovog člana.

Članom 4. vrši se dopuna člana 7. Zakona, kojim se uređuje plaćanje, naplaćivanje i prenos po tekućim i kapitalnim poslovima između rezidenta i nerezidenta. U skladu sa modernim promjenama društva koje se, između ostalog, ogledaju u digitalizaciji poslovanja banaka i privrednih subjekata, predloženo je da se za određene pravne poslove, koji proizilaze iz tekućih poslova, omogući zaključivanje ugovora u formi elektronskog dokumenta.

S ciljem dalje liberalizacije platnih usluga, predloženo je dodavanje novog stava 10. kojim se definiše da se plaćanje i naplaćivanje u platnom prometu sa inostranstvom između rezidenata i nerezidenata po osnovu elektronske kupoprodaje robe i usluga može vršiti i preko izdavaoca elektronskog novca u skladu sa propisima kojima se uređuje elektronski novac i strane institucije elektronskog novca, kao i preko drugog pružaoca platnih usluga, u skladu sa zakonom kojim se uređuju platni promet i platne usluge. Usluge inostranog društva za izdavanje elektronskog novca nije dozvoljeno koristiti za plaćanja i naplaćivanja u unutrašnjem platnom prometu, već se mogu koristiti samo za plaćanja, odnosno naplaćivanje po osnovu elektronske kupoprodaje robe i usluga u platnom prometu sa inostranstvom i

prijem donacija u humanitarne svrhe. Zakonom o elektronskom novcu utvrđeno je da je Agencija nadzorni i regulatorni organ za domaće izdavaoce elektronskog novca. Budući da su u toku aktivnosti na unapređenju platnog prometa, čime se stvaraju pretpostavke za pridruživanje SEPA području, svjesni potrebe uređenja ovog segmenta i propisima kojima se uređuje devizno poslovanje, predložen je stav 12. ovog člana.

Članom 5. brišu se čl. 10. i 11. Zakona. Na ovaj način ukida se rok u kojem je rezident – pravno lice dužan da unese dobit ostvarenu po osnovu izvođenja investicionih radova u inostranstvu, kao i dobit ostvarenu po osnovu obavljanja privredne djelatnosti u inostranstvu i devize koje je u skladu sa garantnim rokovima naručilac investicionih radova zadržao kao garanciju za ispravnost izvršenih radova. Imajući u vidu da prema Zakonu o privrednim društvima poslovna jedinica nema svojstvo pravnog lica i da za njene obaveze prema trećim licima neograničeno odgovara privredno društvo u čije ime i za čiji račun obavlja privrednu djelatnost, unos dobiti iz poslovanja poslovne jedinice u inostranstvu vrši se u skladu sa odlukom privrednog društva i propisima kojima se uređuju privredna društva, računovodstvo i revizija, te porezi. S tim u vezi, predloženo je ukidanje roka za unos dobiti, ali ne i obaveze unosa dobiti kada to druge zakonske odredbe predviđaju.

Članom 6. vrši se izmjena i dopuna člana 14. Zakona kojim su uređeni plaćanje, naplaćivanje i prenos po kapitalnim poslovima. S obzirom na to da su se javile određene nedoumice u pogledu primjene stava 1) ovog člana, koje su proizašle usljed izostanka jasnog regulisanja načina direktnog investiranja rezidenata – fizičkih lica u inostranstvo, a što je predmet Zakona o spoljnotrgovinskom poslovanju, predloženo je redefinisiranje ograničenja plaćanja za ta ulaganja utvrđena ovim zakonom. U tom smislu za rezidente je relaksiran jedan od uslova za obavljanje platnog prometa sa inostranstvom po osnovu direktnih investicija koji se odnosi na obaveznu registraciju direktne investicije, na način da je taj uslov zadržan samo za one poslove koji se u skladu sa relevantnim propisima trebaju registrovati. Na ovaj način vrši se funkcionalno uvezivanje sa Zakonom o spoljnotrgovinskoj politici Bosne i Hercegovine i Odlukom o uslovima za dobijanje dozvole za iznošenje sredstava izvan Bosne i Hercegovine u svrhu osnivanja preduzeća u inostranstvu, kojima je propisana obaveza pribavljanja dozvole samo za rezidente pravna lica. Predloženo je da se precizira da nerezidenti mogu slobodno prenositi dobit, prihod po osnovu prodaje, kao i ostatak likvidacione mase direktne strane investicije pod uslovom da ispuni sve poreske i druge zakonom propisane obaveze prema Republici Srpskoj. Na ovaj način dodatno je osnažena postojeća odredba Zakona s ciljem jačanja fiskalne discipline nerezidenata, kao ulagača u direktne investicije u skladu sa propisima o stranim ulaganjima. Članom 26. Zakona jasno je utvrđena zabrana nerezidentima da vrše transfer sredstava sa svog računa otvorenog kod banke u Republici Srpskoj prije izmirenja poreskih i drugih obaveza.

Članom 7, a na inicijativu Poreske uprave, predložena je dopuna člana 15. Zakona kojom se preciznije definiše prodaja nekretnine nerezidenta u Republici Srpskoj. S ciljem jačanja fiskalne discipline nerezidenata, predloženo je propisivanje obaveze da se plaćanje i naplaćivanje po osnovu kupovine ili prodaje nekretnina u Republici Srpskoj vrši preko njegovog računa kod banke u Republici. Izuzetak od ove obaveze predviđen je za nerezidente koji plaćanje i naplaćivanje nekretnina po ovom osnovu vrše posredstvom notara ili advokata, odnosno advokatskog društva koje ga zastupa pred notarom, s obzirom na to da su im ti pravni poslovi dati u nadležnost Zakonom o notarskoj službi, te da su obveznici primjene Zakona o SPN/FTA. Prilikom definisanja ove odredbe uobzirena je sugestija Udruženja banaka BiH.

Članom 8. predložena je dopuna člana 16. kojim se uređuje kupovina i prodaja domaćih i inostranih hartija od vrijednosti, dodavanjem novog stava 4, kojim se daje mogućnost da rezidenti vrše plaćanje i naplaćivanje radi kupovine i prodaje domaćih hartija od vrijednosti koje glase na stranu valutu, a emituju se u inostranstvu. Ova dopuna u skladu je

sa Direktivom Savjeta 88/361/EEZ u dijelu koji se odnosi na segment ulaganja u hartije od vrijednosti.

Članom 9. predlaže se izmjena člana 18. Zakona koji se odnosi na ulaganje u inostrane investicione fondove, s ciljem usklađivanja sa propisima kojima se uređuje poslovanje investicionih fondova.

Članom 10. predlaže se dodavanje novog člana 18a. kojim se uređuje ulaganje rezidenata u inostranstvu i ulaganje nerezidenata u Republici Srpskoj u kapital pravnog lica koje se ne smatra direktnom investicijom, a s ciljem nastavka liberalizacije kretanja kapitala i uvažavanja prijedloga Unije poslodavaca Republike Srpske. Istim članom je predviđeno da rezidenti takva ulaganja u inostranstvu i prodaju tih svojih ulaganja vrše u skladu sa propisima kojima se uređuje spoljnotrgovinsko poslovanje, dok nerezidenti takva ulaganja u Republici Srpskoj i prodaju svojih ulaganja vrše u skladu sa propisima kojima se uređuju privredna društva i strana ulaganja. Zakonom o stranim ulaganjima utvrđeni su uslovi pod kojima strani ulagač može da ulaže u novoosnovani poslovni subjekat ili postojeći poslovni subjekat, te se predloženom dopunom Zakona vrši funkcionalno uvezivanje sa zakonima kojima se uređuju strana ulaganja i privredna društva. Prema članu 9. Zakona o stranim ulaganjima, strani ulagač ima pravo da vrši transfer sredstava koja nastanu kao rezultat njegovog ulaganja u Republiku Srpsku, bez ograničenja, u svakoj slobodnoj konvertibilnoj valuti (posebno dobit od ulaganja ostvarenu u obliku profita, dividendi, kamata i drugih srodnih prava, sredstva koja ulagači steknu nakon likvidacije svojih ulaganja u Republiku Srpsku ili od prodaje imovine, odnosno svojinskih prava, i nadoknadu po osnovu eksproprijacije ili drugih mjera koje imaju slične posljedice) putem komercijalnih banaka po ispunjenju svih poreskih i drugih zakonom propisanih obaveza po osnovu javnih prihoda u Republici Srpskoj. Dodavanjem novog člana vrši se nastavak usklađivanja sa Direktivom Savjeta 88/361/EEZ.

Članom 11. predlažu se izmjene i dopune člana 19. Zakona s ciljem dalje liberalizacije kreditnih poslova sa inostranstvom, kao segmenta kapitalnih poslova. Dopunom stava 2. predlaže se proširenje namjene za koju ovlašćena banka može rezidentu – pravnom licu i preduzetniku odobriti kredit u devizama, tako što se osim za plaćanje uvoza robe i usluga iz inostranstva, kredit može odobriti i za izmirenje drugih obaveza u inostranstvu. Predloženo je dodavanje novih st. 12, 13. i 14. kojima se uređuje učestvovanje banke u sindiciranom kreditu ili zajmu koji grupa stranih kreditora odobrava nerezidentu ili rezidentu. S obzirom na to da je primijećeno da sindicirani krediti i zajmovi izazivaju određene dileme u praksi, a da se koriste u poslovima sa inostranstvom, utvrđena je potreba da se ova vrsta kapitalnog posla prepozna u zakonu. Kao i kod drugih kredita i zajmova koji se odobravaju nerezidentima, obavezno je ugovoranje i pribavljanje instrumenta obezbjeđenja naplate kojim se postiže sigurnost kreditnog posla, a čija je vrijednost u očiglednoj srazmjeri sa vrijednosti kredita i zajma. Zakon nije precizirao lice koje bi trebalo dati instrument obezbjeđenja naplate, već je to prepustio banci da ugovori u skladu sa praksom i pravnim načelima. Uobičajno je da nerezident-dužnik daje instrument obezbjeđenja naplate u ovim pravnim poslovima, ali nije isključena mogućnost da to budu i drugi članovi iz grupe stranih kreditora, uz ispunjavanje uslova da se istim postiže sigurnost kreditnog posla i da je u vrijednosti u očiglednoj srazmjeri sa vrijednosti kredita ili zajma. Prilikom odobravanja finansijskih kredita i zajmova rezidentu sa grupom kreditora moraju biti ispunjeni uslovi iz stava 2. ovog člana u pogledu korisnika i namjene kredita koji se odobrava u devizama. Predviđeno je da banka može kupiti potraživanja od nerezidenta-učesnika u sindiciranom kreditu ili zajmu koji grupa stranih kreditora odobrava dužniku, kao i prodati nerezidentu svoja potraživanja po ovom osnovu. Prilikom učestvovanja u sindiciranim kreditima ili zajmovima, banka mora da vodi računa i o potencijalnim rizicima pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, kao i o pitanjima likvidnosti, transparentnosti i efikasnosti. S obzirom na obavezu izvještavanja o

finansijskim kreditima u poslovima sa inostranstvom, banka je dužna da i o sindiciranim kreditima i zajmovima u poslovima sa inostranstvom obavijesti nadležni organ. Uređenje sindiciranih kredita i zajmova prisutno je u uporednom pravu Republike Srbije. Novim stavom 16. vrši se djelimična liberalizacija kratkoročnih zajmova u poslovima sa inostranstvom na način da se rezidentima – pravnim licima dozvoljava odobravanje zajma sa rokom dospjeća do godinu dana nerezidentu sa sjedištem u državi članici EU, kao i nerezidentu koji nema sjedište u državi članici EU, pod uslovom da je sa tim nerezidentom uspostavio trajne ekonomske odnose i ostvaruje značajan uticaj na upravljanje tim nerezidentom, čime je u značajnoj mjeri uvažena preporuka iz Izvještaja o BiH za 2023. godinu. Predložena odredba je djelimično usklađena sa Direktivom Savjeta 88/361/EEZ u segmentu slobode kretanja kratkoročnih zajmova, u mjeri u kojoj je to bilo moguće, uvažavajući dostignuti stepen razvijenosti domaćeg tržišta.

Članom 12. vrši se izmjena člana 19d. Zakona koji uređuje izvještavanje o kreditnim poslovima na način da rezidenti o kreditnim poslovima sa inostranstvom, po isteku godine dana od dana objavljivanja ovog zakona, izvještavaju Poresku upravu umjesto Ministarstvo finansija. Navedeno je predloženo jer je Poreska uprava na osnovu izmjena i dopune Zakona o republičkoj upravi iz 2022. godine preuzela nadležnosti Republičkog deviznog inspektorata Republike Srpske u pogledu nadzora deviznog i spoljnotrgovinskog poslovanja i kreditnih i drugih poslovnih odnosa sa inostranstvom. Poreska uprava ima savremeni Integralni informacioni sistem, koji bi se koristio za prijave kreditnih poslova, kao i za vođenje evidencije o kreditnim poslovima sa inostranstvom, a što bi trebalo da obezbijedi bolju kontrolu obveznika kroz neposredni uvid u prijavljene poslove i njihovo uparivanje sa drugim evidencijama koje vodi ovaj organ. S druge strane, izvještavanje o kreditnim poslovima sa inostranstvom putem Integralnog informacionog sistema Poreske uprave trebalo bi da unaprijedi način izvještavanja i da smanji troškove obveznika u dostavljanju podataka. Budući da uvezivanje novih izvještaja u Integralni informacioni sistem Poreske uprave zahtjeva dodatno vrijeme, predloženo je da se odloži stupanje na snagu ove odredbe godinu dana od dana objavljivanja izmjena i dopuna Zakona. Nadalje, predloženo je da se članom 19d. dopuni rok za dostavljanje izvještaja obveznika, koji je, u skladu sa Pravilnikom o izvještavanju o kreditnim poslovima sa inostranstvom, do 31. januara tekuće godine sa stanjem na dan 31. decembar prethodne godine. S obzirom na to da je predložena dopuna definicije direktnih investicija u članu 2. u pogledu subordiniranih zajmova, predložena je dopuna člana 19d. na način da se obaveza izvještavanja i pribavljanja instrumenta obezbjeđenja naplate primjenjuje i na subordinirane zajmove. S ciljem statističkog praćenja stanja ukupnog spoljnog duga Republike Srpske, predviđeno je da Poreska uprava dostavlja do 31. marta Ministarstvu zbirne podatke o prijavljenim kreditnim poslovima sa inostranstvom. U skladu sa predloženim novim konceptom izvještavanja o kreditnim poslovima, ovim članom je predviđeno da Direktor Poreske uprave, uz saglasnost Ministra finansija, donese podzakonski akt kojim će propisati detaljnije uslove izvještavanja o kreditnim poslovima sa inostranstvom. Obaveza izvještavanja o kreditnim poslovima, subordiniranim kreditima i subordiniranim zajmovima u poslovima sa inostranstvom u skladu je sa članom 4. Direktive Savjeta 88/361/EEZ, kojim je državama članicama EU dato pravo na preduzimanje neophodnih mjera za sprečavanje kršenja njihovih propisa ili utvrđivanje postupaka za prijavljivanje kretanja kapitala radi administrativnih ili statističkih informacija.

Članom 13. predložena je izmjena člana 24. stav 6. Zakona s ciljem normotehničkog usklađivanja.

Članom 14. (član 13. Nacrta) predložene su izmjene čl. 33, 33a. i 33b. Zakona koji uređuju obavljanje mjenjačkih poslova, pri čemu je odložena njihova primjena na period od godinu dana od dana objavljivanja izmjena i dopuna Zakona. U članu 33. Zakona na inicijativu Unije poslodavaca Republike Srpske i Privredne komore Republike Srpske

predloženo je da se dozvoli mjenjačima koji imaju više mjenjačkih mjesta da zaključe ugovore o obavljanju mjenjačkih poslova sa više banaka, pri čemu za svako mjenjačko mjesto može da bude zaključen ugovor samo sa jednom bankom. Na ovaj način bi se olakšalo poslovanje i smanjili troškovi poslovanja mjenjačima koji imaju više mjenjačkih mjesta, jer je praksa pokazala da je mjenjačima otežano poslovanje u manjim mjestima u kojima im nisu dostupne poslovne jedinice svih banaka. S ciljem unapređenja procesa licenciranja mjenjača i efikasnosti kontrole obavljanja mjenjačkih poslova, predloženo je da godinu dana od dana objavljivanja izmjena i dopuna Zakona Agencija preuzme od Ministarstva finansija nadležnost za licenciranje mjenjača, odnosno nadležnost od Poreske uprave za kontrolu mjenjača. Imajući u vidu da su banke, koje takođe obavljaju mjenjačke poslove, predmet licenciranja i nadzora istog nazornog organa, te da mjenjači obavljaju mjenjačke poslove za račun banke sa kojom imaju zaključen ugovor o obavljanju mjenjačkih poslova, navedena promjena nadležnog organa trebalo bi da obezbijedi bolje praćenje obavljanja mjenjačkih poslova i veću zaštitu finansijskog sistema i prava i interesa fizičkih lica, kao korisnika ove finansijske usluge. Takođe, u zemljama u okruženju praksa je da izdavanje dozvole za obavljanje mjenjačkih poslova i kontrolu obavljaju organi koji su nadležni za nadzor bankarskih sistema (npr. Narodna banka Srbije, Hrvatska narodna banka i Banka Slovenije). Nadalje, istim članom je eksplicitno navedeno da rezidentu, odnosno nerezidentu koji nije fizičko lice nije dozvoljeno da kupuje ili prodaje strana sredstva plaćanja kod mjenjača radi obavljanja svoje djelatnosti. U članu 33a. Zakona predloženo je da se zakonom utvrde uslovi za izdavanje dozvole za obavljanje mjenjačkih poslova, a da se aktom Agencije detaljnije uređuju uslovi i propisuje dokumentacija za dobijanje dozvole, kao i uslovi i način obavljanja mjenjačkih poslova i kontrole ovih poslova. Na ovaj način dodatno se uređuje poslovanje mjenjača jer se pooštavaju kriterijumi primjerenosti za vlasnika, odgovorno lice i radnika koji neposredno obavlja mjenjačke poslove. U članu 33b. Zakona u odnosu na dosadašnje zakonsko rješenje kojim se uređuje oduzimanje ovlašćenja za obavljanje mjenjačkih poslova, predloženo je da se prošire razlozi za oduzimanje dozvole za obavljanje mjenjačkih poslova, uključujući ako se utvrdi da su aktivnosti mjenjača povezane s pranjem novca ili finansiranjem terorističkih aktivnosti, pri čemu je predviđeno da Agencija, kao nadzorni i regulatorni organ, odlučuje u konkretnim situacijama. Ove odredbe doprinose ispunjavanju zahtjeva iz FATF preporuka 26. i 27. koje se odnose na regulisanje i nadzor finansijskih institucija, te nadležnosti nadzornih organa.

Članom 15. (član 14. Nacrta) dodaje se novi član 33v, s ciljem jačanja sistema sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti kod mjenjača (u daljem tekstu: SPN/FTA), kao i jačanja odgovornosti banke u zaključivanju ugovora o obavljanju mjenjačkih poslova. Ovim članom definiše da su mjenjači dužni da primjenjuju odredbe propisa kojima se uređuje SPN/FTA. Takođe, definisano je da Poreska uprava, odnosno Agencija, svako u okviru svojih nadležnosti preduzimaju mjere, izdaju prekršajne naloge ili pokreću prekršajni postupak u skladu sa propisima kojima se uređuje SPN/FTA, u slučaju da mjenjač ne izvršava obaveze i zadatke, te ne preduzima mjere i radnje definisane tim propisima. Iako su mjenjači identifikovani kao obveznici primjene Zakona o SPN/FTA, namjera je da se ta obaveza jasno propiše i u Zakonu koji uređuje poslovanje mjenjača. Ojačane su odredbe zakona u pogledu dužnosti banke da svojim programom, politikama i procedurama za SPN/FTA definiše metodologiju za izradu analize rizika mjenjača sa kojima posluje i klijenata zainteresovanih za obavljanje mjenjačkih poslova. Predviđena je dužnost banke da na osnovu ove metodologije, prije zaključivanja ugovora o obavljanju mjenjačkih poslova, izradi analizu rizika klijenta, u skladu sa aktima Agencije, izvrši procjenu efikasnosti obima, oblika i sadržaja aktivnosti klijenta, kao i da vrši kontrolu obavljanja mjenjačkih poslova u skladu sa propisima kojima se uređuje obavljanje mjenjačkih poslova i

SPN/FTA. Predložene odredbe usklađene su sa Zakonom o SPN/FTA i odlukom Agencije kojom se razrađuje postupanje banke u ovim pitanjima.

Članom 16. (član 15. Nacrta) predložena je izmjena člana 40. Zakona s ciljem usaglašavanja sa izmjenama i dopunom Zakona o republičkoj upravi¹² iz 2022. godine. U skladu sa nadležnostima Poreske uprave u pogledu nadzora deviznog poslovanja, definisano je da se sredstva plaćanja koja su organi kontrole oduzeli na granici deponuju na račun Poreske uprave.

Članom 17. (član 16. Nacrta) dopunjuje se član 41. Zakona novim stavom 3, kojim se precizira da se obaveza prijave prenosa gotovine preko granice ne smatra ispunjenom ako prijava nije data u pisanom obliku i na propisanom obrascu ili ako su dati podaci netačni ili nepotpuni, odnosno ako se sredstva plaćanja koja se fizički prenose preko granice ne stave na raspolaganje za kontrolu, što je u skladu sa članom 3. stav 1. Regulative (EU) 2018/1672 i FATF preporukom 32.1.

Članom 18. (član 17. Nacrta) vrši se izmjena naziva Glave VI, koji glasi: „Devizna kontrola“ u „Kontrola deviznog poslovanja“ radi jasnijeg i preciznijeg određenja obuhvata kontrola.

Članom 19. (član 18. Nacrta) vrši se izmjena člana 44. Zakona s ciljem usaglašavanja odredaba sa izmjenama i dopunom Zakona o republičkoj upravi u pogledu identifikovanja Poreske uprave kao organa nadležnog za kontrolu deviznog poslovanja, umjesto Republičkog deviznog inspektorata.

Članom 20. (član 19. Nacrta) vrši se izmjena člana 45. Zakona na način da se utvrđuje da će Agencija vršiti kontrolu obavljanja mjenjačkih poslova banaka i mjenjača kod mjenjača kojima je izdala dozvolu za obavljanje mjenjačkih poslova, u postupku utvrđenom zakonima kojima se uređuje njihovo poslovanje, kao i ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu njega, s obzirom na to da se ovim zakonom predviđa da Agencija preuzima nadležnost licenciranja i nadzora mjenjača godinu dana od dana objavljivanja izmjena i dopuna Zakona. Istim članom propisuje se da su rješenja kojima Agencija odlučuje u upravnim stvarima konačna, te da se protiv njih može voditi upravni spor, s tim da tužba protiv rješenja ne odlaže njegovo izvršenje, a u upravnom sporu sud ne može u postupku pune jurisdikcije riješiti upravnu stvar za čije rješavanje je utvrđena nadležnost Agencije. Ove odredbe postoje u uporednom pravu zemalja iz okruženja. Dalje, predviđeno je da se u slučaju poništenja rješenja Agencije prava tužioca ograničavaju na naknadu štete koja mu je pričinjena izvršenjem tog rješenja. Takođe, propisano je da mjenjač kojem je Agencija izdala dozvolu za obavljanje mjenjačkih poslova plaća Agenciji naknadu čiju visinu, način obračuna i plaćanja propisuje Agencija svojom tarifom.

Članom 21. (član 20. Nacrta) vrši se izmjena člana 46. Zakona s ciljem usaglašavanja odredaba sa izmjenama i dopunom Zakona o republičkoj upravi u pogledu kontrole deviznog poslovanja. Predviđeno je da Poreska uprava propiše način vršenja kontrole deviznog poslovanja. Takođe, imajući u vidu da je izmjenama i dopunama Zakona predložena dalja liberalizacija platnih usluga u poslovima sa inostranstvom, predložena je dopuna norme na način da Agencija obavlja nadzor nad primjenom ovog zakona kod banaka, društava za izdavanje elektronskog novca sa sjedištem u Republici Srpskoj i drugih pružalaca platnih usluga u postupku koji je utvrđen zakonima kojima se uređuje njihovo poslovanje.

Članom 22. (član 21. Nacrta) dopunjuje se član 48. Zakona dodavanjem novih st. 2. i 3. Predviđeno je formalno utvrđivanje obaveze Poreske uprave da vodi evidenciju o svakoj prijavi fizičkog prenosa sredstava plaćanja, kao i o oduzetim sredstvima plaćanja na granici prilikom ulaska u Republiku i izlaska iz Republike, na osnovu obavještenja carinskog organa, a u skladu sa propisima kojima se uređuje SPN/FTA. S ciljem unapređenja saradnje između

¹²„Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 56/22.

Poreske uprave i Uprave za indirektno oporezivanje u pogledu fizičkog prenosa sredstava plaćanja preko granice, predviđeno je da se može zaključiti sporazum o saradnji u oblasti kontrole fizičkog prenosa sredstava plaćanja u putničkom, robnom i poštanskom saobraćaju.

Članom 23. (član 22. Nacrta) mijenja se stav 1) člana 50. Zakona u pogledu obaveza rezidenata i nerezidenata prilikom vršenja devizne kontrole na način da se ista proširuje i na pristup svim prostorijama i neposrednu komunikaciju sa odgovornim licem, s ciljem unapređenje uslova za vršenje kontrole i preuzimanje dobre prakse koja se primjenjuje u vršenju kontrole drugih finansijskih organizacija. Predložena je izmjena stava 3) istog člana kako bi se isti odnosio i na kontrolu koju sprovodi ovlašćeno lice Agencije.

Članom 24. (član 23. Nacrta) mijenja se član 51. Zakona s ciljem usklađivanja sa Zakonom o republičkoj upravi i Zakonom o poreskom postupku Republike Srpske.

Članom 25. (član 24. Nacrta) briše se član 54. Zakona kojim se uređuje postupanje Deviznog inspektorata u pogledu izvršenja novčanih kazni i drugih mjera izrečenih prekršajnim nalogom, s obzirom na to da je Poreska uprava nadležna za kontrolu deviznog poslovanja, a da je postupanje Poreske uprave uređeno posebnim propisima.

Članom 26. (član 25. Nacrta) predložena je izmjena člana 59. stav 6. Zakona na način da je skraćeno minimalno trajanje zaštitne mjere zabrane obavljanja mjenjačkih poslova ili druge djelatnosti koja je bila predmet kontrole sa tri mjeseca na 30 dana.

Čl. 27, 28. i 29. (čl. 26, 27. i 28. Nacrta) vrše se izmjene i dopune čl. 60, 60a. i 60b. Zakona kojima se uređuju prekršaji, na način da se vrši usaglašavanje sa predloženim izmjenama i dopunama materijalnih normi i utvrđivanje dodatnih prekršaja za odredbe koje su dopunjene. U odnosu na Nacrt zakona, predloženo je da se prekršaji u vezi sa fizičkim prekograničnim prenosom gotovine utvrde u višem rasponu, radi daljeg ispunjavanja zahtjeva iz FATF preporuke broj 32 u pogledu utvrđivanja proporcionalnih i odvraćajućih sankcija. Navedeno doprinosi i realizaciji aktivnosti predviđenih Akcionim planom za borbu protiv pranja novca i finansiranja terorizma u BiH.

Članom 30. (član 29. Nacrta) u prelaznim i završnim odredbama se poslije člana 66b. Zakona dodaju novi čl. 66v. i 66g. Članom 66v. utvrđeni su rokovi za donošenje podzakonskih akata koji se odnose na izvještavanje o kreditnim poslovima sa inostranstvom i obavljanje mjenjačkih poslova. Kako bi se preduprijedila pravna praznina, predviđeno je da se do početka primjene ovih podzakonskih akata primjenjuju propisi donijeti na osnovu Zakona o deviznom poslovanju („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 96/03, 126/06, 92/09, 20/14 i 20/18), koji nisu u suprotnosti sa ovim zakonom. Članom 66g. definisano je da se postupci izdavanja ovlašćenja za obavljanje mjenjačkih poslova i postupci kontrole deviznog poslovanja, koji su započeti do dana stupanja na snagu odredaba čl. 19d, 33, 33a. i 33b. ovog zakona, okončaju u skladu sa Zakonom o deviznom poslovanju („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 96/03, 126/06, 92/09, 20/14 i 20/18). Takođe, naglašeno je da ovlašćenja za obavljanje mjenjačkih poslova koja je rezidentima izdalo Ministarstvo finansija ostaju na snazi do dana njihovog važenja.

Članom 31. (član 30. Nacrta) propisano je da ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srpske“, osim odredaba Zakona koje uređuju evidenciranje kreditnih poslova sa inostranstvom i obavljanje mjenjačkih poslova. koje stupaju na snagu godinu dana od dana objavljivanja ovog zakona. Do početka primjene tih odredaba primjenjivaće se odredbe Zakona o deviznom poslovanju („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 96/03, 126/06, 92/09, 20/14 i 20/18).

VI RAZLIKE PRIJEDLOGA U ODNOSU NA NACRT

Narodna skupština Republike Srpske na Devet redovnoj sjednici, održanoj 23. maja 2024. godine, razmatrala je i usvojila Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o

deviznom poslovanju, pri čemu nije bilo dodatnih prijedloga.

Dana 12. jula 2024. godine, Ministarstvo finansija zaprimilo je komentare Udruženja banaka BiH na Nacrt zakona.

Na osnovu rezultata analize zaprimljenih prijedloga, te sprovedenih konsultacija sa Poreskom upravom, kao i dodatnih analiza odredaba Nacrta zakona, u nastavku su najvažnije razlike Prijedloga u odnosu na Nacrt zakona, sa obrazloženjima:

- u članu 3. Prijedloga zakona proširuje se obuhvat namjena za koje se plaćanje, naplaćivanje i prenos može vršiti u devizama u Republici Srpskoj, i to za: prenos deviza, po zahtjevu rezidenta – fizičkog lica na devizni račun njegovog člana uže porodice kod iste ili druge banke, kupoprodaju softvera i drugih digitalnih proizvoda na internetu, kao i u drugim slučajevima propisanim zakonom. Istim članom definisan je član uže porodice;
- u članu 4. Prijedloga zakona omogućava se zaključivanje ugovora o obračunskom plaćanju i drugim oblicima plaćanja između rezidenta i nerezidenta po osnovu tekućih poslova sa inostranstvom u elektronskom obliku. Imajući u vidu da se Zakonom uređuje poslovanje sa inostranstvom, a cijeneći preduzete inicijative za unapređenje platnog prometa i stvaranje preduslova za primjenu SEPA standarda, Prijedlogom zakona predviđeno je stvaranje pravnog osnova za donošenje podzakonskog akta u vezi sa primjenom SEPA standarda. U odnosu na Nacrt zakona, proširen je obuhvat pružalaca platnih usluga preko kojih se može vršiti plaćanje i naplaćivanje u platnom prometu sa inostranstvom;
- u članu 6. Prijedloga zakona revidirani su uslovi za rezidenta za obavljanje platnog prometa sa inostranstvom po osnovu direktnih investicija;
- u članu 7. Prijedloga zakona izvršeno je usklađivanje sa propisima kojima se uređuje notarska služba, na način da je nerezident, koji plaćanje i naplaćivanje po osnovu kupovine ili prodaje nekretnina u Republici Srpskoj vrši posredstvom notara, advokata ili advokatskog društva, izuzet od obaveze otvaranja računa kod banke u Republici za te namjene;
- u članu 11. Prijedloga zakona, kojim se vrše izmjene i dopune člana 19. Zakona, dodaju se odredbe kojima se uređuju sindiciranim krediti i zajmovi u poslovima sa inostranstvom, s obzirom na to da je primijećeno da sindicirani krediti izazivaju određene dileme u praksi, a da se koriste u poslovima sa inostranstvom;
- u članu 15. Prijedloga zakona (član 14. Nacrta zakona), kojim se dodaje novi član 33v, u odnosu na Nacrt zakona osnažene su odredbe kojima se uređuje odgovornost banke, kao ugovorne strane ugovora o obavljanju mjenjačkih poslova sa mjenjačem, u pogledu procjene rizika klijenta sa aspekta SPN/FTA;
- u čl. 20. i 21. (čl. 19. i 20. Nacrta zakona) izvršeno je revidiranje odredaba u pogledu nadzora koji u skladu sa ovim zakonom vrši Agencija;
- u čl. 27. i 28. (član 26. i 27. Nacrta zakona) izvršeno je usklađivanje prekršaja sa predloženim odredbama zakona. Takođe, predloženo je da se utvrdi viši raspon kazni za prekršaje u vezi sa fizičkim prekograničnim prenosom gotovine;
- u članu 31. (član 30. Nacrta zakona) skraćen je rok za stupanje na snagu pojedinih odredaba Zakona na godinu dana od dana objavljivanja ovog zakona u „Službenom glasniku Republike Srpske“.

Prijedlogom zakona izvršena su određena poboljšanja tehničke prirode pojedinih članova koji su bili utvrđeni Nacrtom zakona.

VII PROCJENA UTICAJA ZAKONA, DRUGIH PROPISA I OPŠTIH AKATA NA UVOĐENJE NOVIH, IZMJENU ILI UKIDANJE POSTOJEĆIH FORMALNOSTI KOJE OPTEREĆUJU PRIVREDNO POSLOVANJE

Uvidom u Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o deviznom poslovanju i Obrazac 1. procjene uticaja zakona, Ministarstvo privrede i preduzetništva u Mišljenju broj: 18.06-020-2769/24 od 31. oktobra 2024. godine konstatuje da je obrađivač sproveo sljedeće metodološke korake procjene uticaja propisa:

Prijedlog zakona je planiran Programom rada Narodne skupštine Republike Srpske za 2024. godinu, te predviđen Programom ekonomskih reformi Republike Srpske za period od 2024-2026. godine.

U vezi s problemom koji se želi riješiti, obrađivač je naveo probleme uočene u primjeni akata kojima se uređuje devizno poslovanje, i to:

- ograničenja tekućih transakcija koja se odnose na plaćanje, naplaćivanje i prenos u devizama između rezidenata, nerezidenata, kao i rezidenata i nerezidenata, te rok koji je utvrđen rezidentima - pravnim licima da unesu dobit ostvarenu u inostranstvu po osnovu obavljanja privredne djelatnosti ili izvođenja investicionih radova,

- ograničenja kapitalnih poslova, koja se ogledaju u ograničenju rezidentu da odobrava kratkoročni zajam nerezidentima i ograničenju bankama da odobravaju kredit u devizama samo rezidentu - pravnom licu i preduzetniku za plaćanje uvoza robe i usluga iz inostranstva. Takođe, uočena je nedovoljna uređenost djelatnosti mjenjačnice, neadekvatan način izvještavanja o kreditnim poslovima s inostranstvom i neusaglašenost s drugim propisima.

Cilj koji se želi postići donošenjem ovog zakona je unapređenje funkcionisanja tržišta i tržišne konkurencije u skladu s preuzetim međunarodnim obavezama, kroz nastavak liberalizacije tekućih transakcija, kapitalnih poslova i platnih usluga, te jačanje sistema sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti.

Kod utvrđivanja opcija za postizanje ciljeva i njihove analize, utvrđeno je da se cilj može postići jedino regulatornom mjerom.

U vezi s uticajem na javne budžete, obrađivač je naveo da Prijedlog može uticati na republički budžet istekom godine dana od dana objavljivanja zakona u pogledu smanjenja prihoda po osnovu uplata administrativne takse u postupku licenciranja mjenjača, usljed prenosa nadležnosti s Ministarstva finansija na Agenciju za bankarstvo Republike Srpske (u daljem tekstu: Agencija), te smanjenje rashoda po osnovu troškova za kontrolu mjenjačnica, usljed prenosa nadležnosti s Poreske uprave takođe na Agenciju. Prenos nadležnosti bi mogao uticati na povećanje troškova Agencije, te će Agencija svojim budžetom planirati potrebna sredstva za sprovođenje zakona. Osim toga, Prijedlogom je predviđeno da se nadležnost za vođenje evidencije kreditnih poslova s inostranstvom prenese s Ministarstva finansija na Poresku upravu, te je moguće da će obavljanje tih poslova proizvesti dodatne troškove za Poresku upravu (kadar, oprema, informacioni sistem).

U vezi s uticajem na poslovanje, obrađivač navodi da se očekuje pozitivan uticaj Prijedloga na djelatnost mjenjačnica, subjekte koji učestvuju u spoljnotrgovinskom prometu, subjekte iz oblasti građevinarstva u pogledu izvođenja investicionih radova u inostranstvu i subjekte drugih djelatnosti koji posluju s inostranstvom, kao i na strana privredna društva koja investiraju u Republici Srpskoj. Očekuje se pozitivan uticaj na funkcionisanje tržišta i tržišnu konkurenciju, jer se Prijedlogom omogućava rezidentima da vrše plaćanje i naplatu radi kupovine i prodaje u inostranstvu udjela u kapitalu stranog pravnog lica koje se ne smatra direktnom investicijom, te nerezidentima da vrše plaćanje i naplatu radi kupovine i prodaje udjela u kapitalu rezidenta - pravnog lica koje se ne smatra direktnom investicijom. Prijedlogom se ne ograničava rok za unos dobiti po osnovu obavljanja privredne djelatnosti u inostranstvu i izvođenja investicionih radova u inostranstvu i time omogućava poslovnim subjektima da razvijaju svoje poslovanje u inostranstvu. Osim toga, obezbijediće se bolji pristup finansiranju kreditima, jer se Prijedlogom omogućava da domaće banke odobravaju kredit u devizama rezidentu - pravnom licu i preduzetniku za plaćanje uvoza robe i usluga iz

inostranstva i izmirenje drugih obaveza u inostranstvu, kao i da učestvuju u sindiciranom kreditu ili zajmu koji grupa stranih kreditora odobrava nerezidentu ili rezidentu i kupe i prodaju potraživanja od nerezidenta - učesnika u sindiciranom kreditu. Isto tako, Prijedlogom je predviđeno da se izvještavanje o kreditnim poslovima s inostranstvom odvija putem Integralnog informacionog sistema Poreske uprave, te se očekuje povećanje efikasnosti poslovnih subjekata i bolja kontrola deviznog poslovanja.

Prijedlogom zakona mijenja se formalnost - ovlašćenje za obavljanje mjenjačkih poslova, u pogledu naziva i nadležnosti za izdavanje formalnosti, koja se prenosi s Ministarstva finansija na Agenciju za bankarstvo Republike Srpske. Umjesto na period od godinu dana kako je uređeno važećim zakonskim rješenjem, formalnost će se izdavati na neodređeno vrijeme. Za izdavanje formalnosti platiće se jednokratna naknada, a uvodi se i naknada za obavljanje nadzora. Uslovi za izdavanje formalnosti i visina navedenih naknada utvrdiće se aktima Agencije, te je moguć uticaj na troškove mjenjačnica.

Ministarstvo privrede i preduzetništva sugerise da se u utvrđivanju akta koji se donosi na osnovu člana 33a. Zakona o deviznom poslovanju i člana 35. Zakona o Agenciji za bankarstvo Republike Srpske, uvažavaju principi Projekta optimizacije administrativnih procedura i formalnosti.

U vezi sa socijalnim uticajem, obrađivač je naveo da će propisivanje mogućnosti da se u Republici Srpskoj u devizama može vršiti isplata plata i naknada troškova rezidentima - fizičkim licima koji su upućeni na privremeni rad u inostranstvo po osnovu ugovora o izvođenju investicionih radova u inostranstvu, kao i plaćanje po osnovu donacija u humanitarne, kulturne, socijalne i sportske svrhe, doprinijeti smanjenju troškova konverzije i korišćenje novca u te svrhe. Osim toga, očekuje se da će unapređenje kontrole mjenjačkih poslova doprinijeti boljoj zaštiti potrošača, kao korisnika usluga mjenjačnica.

U vezi sa uticajem na životnu sredinu, obrađivač je naveo da Prijedlog nema uticaja na životnu sredinu.

U pogledu ostalih metodoloških koraka procjene uticaja propisa, obrađivač je naveo da je nacrt ovog zakona bio dostupan javnosti na internet stranici Ministarstva finansija, te da su zaprimljeni prijedlozi i sugestije uvaženi prilikom izrade Prijedloga.

Kada je u pitanju sprovođenje propisa, obrađivač je naveo da će zakon primjenjivati i primjenu zakona pratiti Ministarstvo finansija, Poreska uprava i Agencija za bankarstvo Republike Srpske u skladu s propisanim nadležnostima.

Ministarstvo privrede i preduzetništva utvrdilo je da je obrađivač, prilikom sprovođenja procjene uticaja propisa, postupio u skladu s Odlukom o procjeni uticaja propisa.

VIII FINANSIJSKA SREDSTVA I EKONOMSKA OPRAVDANOST DONOŠENJA ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona nisu potrebna dodatna sredstva iz budžeta Republike Srpske.

ZAKON O DEVIZNOM POSLOVANJU
(Tekst predloženih izmjena i dopuna ugrađen u tekst Zakona)

Član 2.

Definicije i termini koji se koriste u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

1. Rezidenti su:

1) pravna lica koja su registrovana u Bosni i Hercegovini (u daljem tekstu: pravna lica), osim predstavništava ovih lica koja se nalaze izvan Bosne i Hercegovine;

2) ogranci - filijale stranih pravnih lica upisani u registar kod nadležnog organa u Bosni i Hercegovini;

3) preduzetnici - pojedinci, koji samostalno obavljaju djelatnost radi sticanja dobiti i registrovani su kod nadležnog organa (u daljem tekstu: preduzetnici);

4) fizička lica sa prebivalištem u Bosni i Hercegovini, osim fizičkih lica čiji privremeni boravak u inostranstvu traje duže od jedne godine;

5) fizička lica – strani državljani, koji na osnovu dozvole za boravak, odnosno radne vize, borave u Bosni i Hercegovini 183 dana ili više dana, osim stranih državljana zaposlenih u diplomatskim i konzularnim predstavništvima, kao i članova njihovih porodica;

6) državni organi i organizacije, diplomatska, **konzularna i druga** predstavništva u inostranstvu i lica zaposlena u tim predstavništvima, kao i članovi njihovih porodica.

2. Nerezidenti

Nerezidenti su sva lica koja nisu navedena pod pojmom rezidenata.

3. Ovlašćena banka i banka

Ovlašćena banka i banka je pravno lice koje je osnovano i posluje u skladu sa propisima kojima se uređuje poslovanje banaka i koje ima dozvolu za rad Agencije za bankarstvo Republike Srpske (u daljem tekstu: Agencija).

4. Centralna banka Bosne i Hercegovine

Centralna banka Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Centralna banka) je pravno lice koje posluje u skladu sa Zakonom o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine i obavlja poslovanje u skladu sa svojim ovlašćenjima.

5. Sredstva plaćanja

Sredstva plaćanja su konvertibilne marke, domaće hartije od vrijednosti i strana sredstva plaćanja.

Domaće hartije od vrijednosti su hartije od vrijednosti koje emituje rezident.

Strana sredstva plaćanja su devize, efektivni strani novac i strane hartije od vrijednosti, od čega su:

1) devize - potraživanja u inostranstvu koja glase na stranu valutu;

2) efektivni strani novac - potraživanje u gotovini, odnosno papirni ili kovani novac koji glasi na stranu valutu;

3) strane hartije od vrijednosti - hartije od vrijednosti koje emituje nerezident i koje glase na stranu valutu.

6. Domaća valuta

Konvertibilna marka (KM) je domaća valuta i zakonito sredstvo plaćanja svih javnih i privatnih obaveza i dugova u Bosni i Hercegovini.

7. Instrumenti plaćanja

Instrumenti plaćanja su akreditivi, doznake, platne kartice, mjenice, čekovi i drugi bankarski i finansijski dokumenti naplativi u stranoj valuti.

8. Devizno tržište

Devizno tržište obuhvata poslove kupovine i prodaje deviza i efektivnog stranog novca.

9. Mjenjački poslovi

Mjenjački poslovi su poslovi kupovine od fizičkih lica i prodaje tim licima efektivnog stranog novca i čekova koji glase na stranu valutu i mogu biti unovčeni u stranu valutu.

10. Tekući poslovi

Tekući poslovi su poslovi zaključeni između rezidenata i nerezidenata čija namjena nije prenos kapitala.

Plaćanja i prenosi po tekućim poslovima obuhvataju, bez ograničenja:

1) plaćanja po osnovu spoljnotrgovinskih poslova, kao i po drugim tekućim poslovima sa inostranstvom, uključujući i usluge;

2) plaćanja na ime kamata na kredite i neto dobit od drugih ulaganja;

3) plaćanja dijela glavnice kredita, povlačenje direktnih investicija i prenos dobiti po osnovu direktnih investicija;

4) prenose u korist fizičkih lica po osnovu: doznaka radnika, penzija, invalidnina i ostalih socijalnih primanja, prenose po osnovu poreza i taksi, međudržavne saradnje, likvidiranih šteta po osnovu ugovora o osiguranju, prenose po osnovu pravosnažnih i izvršnih odluka, prenose po osnovu dobitaka u igrama na sreću, naknada za koncesije, članarina i kazni (penala), kao i prenose na ime umjerenog iznosa troškova potrebnih za održavanje porodice.

11. Kapitalni poslovi

Kapitalni poslovi su poslovi između rezidenata i nerezidenata koji nisu tekući poslovi sa inostranstvom.

U kapitalne poslove iz podtačke 1. ove tačke ubrajaju se i:

- direktne investicije,
- ulaganja u nekretnine,
- poslovi sa hartijama od vrijednosti na tržištu kapitala,
- poslovi sa hartijama od vrijednosti na tržištu novca,
- poslovi sa investicionih fondova,
- kreditni poslovi,
- depozitni poslovi,
- jemstva i garancije,
- poslovi po osnovu ugovora o osiguranju, u skladu sa propisima kojima se uređuje oblast osiguranja,
- jednostrani prenosi sredstava plaćanja (lični i fizički).

12. Direktne investicije

Direktne investicije su sva ulaganja rezidenta u inostranstvu i nerezidenta u Republici, koja ulagač obavlja sa namjerom uspostavljanja trajnih ekonomskih odnosa i ostvarivanja znatnog uticaja na upravljanje pravnim licem u skladu sa propisima o stranim ulaganjima i propisima o spoljnotrgovinskom poslovanju.

Uspostavljanje trajnih ekonomskih odnosa i ostvarivanje znatnog uticaja na upravljanje pravnim licem podrazumijeva:

a) osnivanje pravnog lica ili povećanje osnovnog kapitala pravnog lica u potpunom vlasništvu ulagača, osnivanje dijela pravnog lica (filijale) ili otkup već postojećeg pravnog lica u potpunom vlasništvu ulagača ili ulaganje radi obavljanja djelatnosti preduzetnika;

b) ulaganje u novo ili već postojeće pravno lice ako ulagač stiče 10% ili više procenata učešća u osnovnom kapitalu, odnosno više od 10% glasačkih prava poslije ispunjenja uslova iz stava 1. ove tačke;

c) kredite i zajmove radi uspostavljanja trajnih ekonomskih odnosa, sa rokom od pet godina ili dužim, ako imaju karakter podređenog potraživanja (subordinirani krediti i zajmovi).

13. Poslovi sa hartijama od vrijednosti

Poslovi sa hartijama od vrijednosti su poslovi na tržištu kapitala i tržištu novca, kao i poslovi sa investicionim fondovima koji nisu poslovi u smislu direktnih ulaganja.

Hartije od vrijednosti su hartije od vrijednosti određene zakonom kojim se uređuje tržište hartija od vrijednosti.

Domaće hartije od vrijednosti su hartije od vrijednosti koje izdaje rezident.

Globalna potvrda o vlasništvu izdana po osnovu domaćih hartija od vrijednosti smatra se domaćom hartijom od vrijednosti.

14. Kreditni poslovi

1) Kreditni poslovi (kredit i zajmovi) su pravni poslovi između rezidenata i nerezidenata zaključeni u devizama, u skladu sa zakonskim propisima;

2) u kreditne poslove, u smislu ovog zakona, ubrajaju se komercijalni i finansijski krediti, kao i garancije i jemstva;

3) komercijalni krediti su, u smislu ovog zakona, odgođena plaćanja, odnosno plaćanja unaprijed robe i usluga, kao i finansiranje od banke odgođenog plaćanja i plaćanja unaprijed, te poslovi otkupa potraživanja (faktoring i forfeting), ako osnovni posao, po kojem je nastalo potraživanje, ima obilježja komercijalnog kredita;

4) pod finansiranjem od banke odgođenog plaćanja i plaćanja unaprijed iz podtačke 3. ove tačke podrazumijeva se odobravanje kredita dužniku radi finansiranja prometa robe i usluga sa inostranstvom, odnosno izmirenje obaveze po nalogu tog dužnika neposredno isporučiocu robe, odnosno pružaocu usluge u spoljnotrgovinskom prometu;

5) finansijski krediti su, u smislu ovog zakona, svi krediti osim kredita iz tačke 12. podtačka c) ovog člana i podtačke 3. ove tačke;

6) pod finansijskim kreditima iz podtačke 5. ove tačke podrazumijevaju se i svi oblici finansiranja koji u osnovi imaju komercijalne poslove (trgovina robom ili pružanje usluga) u kojima rezident nije ugovorna strana u poslu i poslovi finansijskog lizinga u skladu sa propisima kojima se uređuje lizing;

7) zajmovi su poslovi između rezidenata i nerezidenata kojima rezident uzima od nerezidenta ili daje nerezidentu zajam, u skladu sa odredbama ovog zakona i propisa kojim se uređuju obligacioni odnosi;

8) pod garancijama, u smislu ovog zakona, podrazumijevaju se bankarske garancije koje banke daju u korist nerezidenta po kreditnim poslovima sa inostranstvom i kreditnim poslovima između dva nerezidenta u inostranstvu;

9) pod jemstvima, u smislu ovog zakona, podrazumijevaju se jemstva i druga sredstva obezbjeđenja koja, u skladu sa ovim zakonom, rezidenti - pravna lica daju u korist nerezidenata - davaoca kredita, po kreditnim poslovima sa inostranstvom i kreditnim poslovima između dva nerezidenta u inostranstvu.

15. Depozitni poslovi

1) Depozitni poslovi su poslovi nastali na osnovu ugovora o depozitu između nerezidenta i banke, kao i između rezidenta i banke, odnosno rezidenta i druge finansijske organizacije u inostranstvu;

2) depozitnim poslom, u smislu ovog zakona, smatra se i posao po osnovu ugovora o tekućem ili drugom računu, a u skladu sa odredbama propisâ kojima se uređuju obligacioni odnosi i platni promet,

3) depozitnim poslom, u smislu ovog zakona, ne smatraju se sredstva rezidenata koja se vode kod strane institucije elektronskog novca radi plaćanja, odnosno naplate po osnovu

elektronske kupoprodaje robe i usluga, **odnosno po osnovu prijema donacija u humanitarne svrhe.**

16. Poslovi po osnovu ugovora o osiguranju

Poslovi po osnovu ugovora o osiguranju uključuju plaćanja premija i osiguranih iznosa na osnovu ugovora između osiguravajućeg društva - nerezidenta i rezidenta kao korisnika, kao i osiguravajućeg društva - rezidenta i nerezidenta kao korisnika, u skladu sa propisima kojima se uređuje oblast osiguranja.

17. Jednostrani prenosi sredstava plaćanja

Jednostrani prenosi sredstava plaćanja su prenosi iz Republike u inostranstvo ili iz inostranstva u Republiku, koji se ne zasnivaju na izvršenju posla, između rezidenta - fizičkog lica i nerezidenta - fizičkog lica, a mogu biti lični i fizički.

Lični prenos sredstava plaćanja iz Republike i u Republiku uključuje poklone i pomoć, nasljedstvo, rentu, podmirenje duga useljenika u matičnoj zemlji i prenos sredstava iseljenika u inostranstvo.

Fizički prenos sredstava plaćanja je svaki prenos gotovine u konvertibilnim markama, kao i prenos efektivnog stranog novca, hartija od vrijednosti i svih drugih fizički prenosivih instrumenata plaćanja iz Republike i u Republiku.

Pod drugim fizički prenosivim instrumentima plaćanja podrazumijevaju se prenosivi instrumenti na donosioca, kao i svi drugi gotovinski ekvivalenti, koji se smatraju gotovinom u skladu sa propisom kojim se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti.

II - OSNOVNE ODREDBE

Plaćanje, naplaćivanje i prenos u sredstvima plaćanja

Član 3.

Rezidenti i nerezidenti koriste devize za plaćanje inostranstvu i **naplatu iz inostranstva**, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, Vlada može propisati uslove pod kojima rezidenti i nerezidenti mogu koristiti i efektivni strani novac i **konvertibilne marke za plaćanje inostranstvu i naplatu iz inostranstva.**

Član 4.

Plaćanje, naplaćivanje, prenos i isplata u Republici između rezidenata, između rezidenata i nerezidenata i između nerezidenata vrši se u domaćoj valuti.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, plaćanje, naplaćivanje i prenos može se vršiti u devizama i efektivnom stranom novcu i to po osnovu:

- 1) deviznog kreditiranja u Republici u skladu sa odredbama ovog zakona,
- 2) otplate deviznog kredita u Republici,
- 3) naplaćivanja premije osiguranja i isplate štete u poslovima osiguranja sa nerezidentima, kao i sa rezidentima koji izvode investicione radove i obavljaju privrednu djelatnost u inostranstvu,
- 4) prodaje i kupovine robe sa konsignacionog skladišta, u slobodnim zonama i u slobodnim carinskim prodavnicama,
- 5) kupovine i prodaje hartija od vrijednosti koje glase na stranu valutu,
- 6) isplate efektivnog stranog novca sa devizne štedne knjižice i deviznog računa, kao i prenosa deviza sa jedne devizne štedne knjižice na drugu deviznu štednu knjižicu, odnosno sa

jednog deviznog računa na drugi devizni račun istog lica, **a na zahtjev rezidenta – fizičkog lica i na devizni račun člana uže porodice kod iste ili druge banke, uz dokaz o povezanosti sa tim licem,**

7) kupovine i prodaje, odnosno plaćanja i naplate potraživanja i dugovanja nastalih po spoljnotrgovinskim poslovima rezidenata - pravnih lica i preduzetnika iz člana 7. st. 3. i 9. i člana 19g. ovog zakona,

8) uplate depozita kao sredstva obezbjeđenja,

9) uplate plata i naknade troškova rezidentima – fizičkim licima koji su upućeni na privremeni rad u inostranstvo po osnovu ugovora o izvođenju investicionih radova u inostranstvu,

10) donacija u humanitarne, kulturne, socijalne i sportske svrhe,

11) kupoprodaje softvera i drugih digitalnih proizvoda na internetu koji se isporučuju isključivo putem telekomunikacionih, digitalnih ili informaciono-tehnoloških uređaja, pod uslovom da se plaćanje vrši korišćenjem platne kartice ili elektronskog novca preko pružaoca platnih usluga u skladu sa zakonom kojim se uređuju platni promet i platne usluge,

12) u drugim slučajevima propisanim zakonom.

Efektivni strani novac, ostvaren u skladu sa ovim zakonom, rezident - pravno lice i preduzetnik je obavezan položiti na svoj devizni račun kod ovlašćene banke, odnosno banke najkasnije narednog radnog dana.

Vlada može propisati i druge osnove po kojima se u Republici može izvršiti plaćanje, naplaćivanje i prenos u efektivnom stranom novcu.

Član uže porodice iz stava 2. tačka 6. ovog člana ima značenje utvrđeno zakonom kojim se uređuje poslovanje banaka.

Član 7.

Plaćanje, naplaćivanje i prenos po tekućim i kapitalnim poslovima između rezidenata i nerezidenata vrši se preko ovlašćene banke, u skladu sa ovim zakonom.

Ovlašćena banka ne može izvršiti nalog za plaćanje, odnosno prenos inostranstvu ako takvo plaćanje, odnosno prenos nije dozvoljen ovim zakonom.

Plaćanje, naplaćivanje i prenos po tekućim poslovima između rezidenata i nerezidenata prebijanjem dugovanja i potraživanja, ustupanjem potraživanja, preuzimanjem duga ili drugim oblicima plaćanja vrši se slobodno, u skladu sa ovim zakonom.

Poslovi iz stava 3. ovog člana mogu se vršiti samo na osnovu ugovora u pisanoj formi **ili u formi elektronskog dokumenta** zaključenog u skladu sa odredbama propisa kojim se uređuju obligacioni odnosi.

Ugovor iz stava 4. ovog člana obavezno sadrži identifikacione podatke o ugovornim stranama, podatke o osnovu po kojem su nastala potraživanja i dugovanja koja su predmet ugovora, uključujući i podatke o dužniku, odnosno povjeriocu, kao i podatke o valuti i iznosu potraživanja i dugovanja koji su predmet ugovora.

Rezident čiji su računi blokirani po osnovu naloga za prinudnu naplatu ne može zaključivati ugovore iz stava 4. ovog člana, niti može izmirivati novčane obaveze na način iz stava 3. ovog člana, osim ako drugim zakonom nije drugačije utvrđeno.

Platnim karticama ne može se vršiti plaćanje po kapitalnim poslovima.

Rezident ne može izvršiti plaćanje ili izdati nalog za plaćanje prema inostranstvu na osnovu simuliranog ugovora ili druge nevjerodostojne dokumentacije, odnosno zaključiti ugovor u kojem nije navedena stvarna vrijednost.

Vlada može propisati uslove i način pod kojima se plaćanje, naplaćivanje i prenos po kapitalnim poslovima između rezidenata i nerezidenata mogu vršiti prebijanjem, ustupanjem potraživanja, preuzimanjem duga ili drugim oblicima plaćanja.

Plaćanje i naplaćivanje u platnom prometu sa inostranstvom između rezidenata i nerezidenata po osnovu elektronske kupoprodaje robe i usluga može se vršiti i preko izdavaoca elektronskog novca u skladu sa propisima kojima se uređuje elektronski novac, strane institucije elektronskog novca, kao i preko drugog pružaoca platnih usluga, u skladu sa zakonom kojim se uređuju platni promet i platne usluge.

Sredstva rezidenta koja se vode kod strane institucije elektronskog novca radi plaćanja, odnosno naplate po osnovu elektronske kupoprodaje robe i usluga, odnosno po osnovu prijema donacija u humanitarne svrhe, ne smatraju se depozitnim poslom u smislu ovog zakona.

Poslovne, tehničke i druge zahtjeve koji se primjenjuju na plaćanje, naplaćivanje i prenos, tj. na platne transakcije u evrima unutar jedinstvenog područja za plaćanje u evrima – SEPA (engl. Single Euro Payments Area – SEPA) propisuje nadležni organ utvrđen zakonom kojim se uređuju platni promet i platne usluge.

Član 10.

Brisan.

Član 11.

Brisan.

Plaćanje, naplaćivanje i prenos po kapitalnim poslovima

Član 14.

Rezidenti mogu slobodno vršiti plaćanje i prenos kapitala po osnovu sticanja, prodaje i likvidacije direktnih investicija u inostranstvu samo ako je taj posao registrovan, **za rezidente čija je registracija zahtijevana**, i izvršen u skladu sa propisima koji regulišu spoljnotrgovinsko poslovanje.

Nerezidenti mogu slobodno vršiti plaćanje po osnovu sticanja direktnih investicija u Republici, ako je taj posao registrovan i izvršen u skladu sa propisima o stranim ulaganjima.

Prenos dobiti, prenos prihoda po osnovu prodaje i prenos ostatka likvidacione mase direktne strane investicije nerezidenta je slobodan, pod uslovom da nerezident izmiri sve poreske i druge zakonom propisane obaveze prema Republici.

Član 15.

Plaćanje i prenos sredstava radi sticanja svojine nad nekretninama rezidenata u inostranstvu i nerezidenata u Republici, **kao i naplaćivanje nerezidenta po osnovu prodaje njegove nekretnine u Republici** vrši se slobodno, ukoliko je ugovor zaključen u skladu sa propisima kojima se uređuju svojinsko-pravni odnosi.

Rezident može vršiti plaćanje i prenos sredstava u inostranstvo radi sticanja svojine nad nekretninama u inostranstvu samo ako je podmirio sve poreske i druge zakonom propisane obaveze.

Nerezident je dužan da plaćanje i naplaćivanje po osnovu kupovine ili prodaje nekretnina u Republici vrši preko svog računa kod banke u Republici, osim u slučaju

kada nerezident plaćanje i naplaćivanje po ovom osnovu vrši posredstvom notara ili advokata, odnosno advokatskog društva koje ga zastupa pred notarom, u skladu sa propisima kojima se uređuje notarska služba.

Član 16.

Rezidenti - pravna lica mogu vršiti plaćanje radi kupovine inostranih hartija od vrijednosti na inostranim i domaćim tržištima kapitala, samo ako je ta kupovina izvršena preko ovlašćenih učesnika na tržištu hartija od vrijednosti u Republici ili preko stranog učesnika na inostranom tržištu kapitala, a u skladu sa propisima o hartijama od vrijednosti, međunarodnim ugovorima i drugim posebnim propisima.

Rezidenti - fizička lica mogu vršiti plaćanje radi kupovine inostranih hartija od vrijednosti na inostranim i domaćim tržištima kapitala, samo ako je ta kupovina izvršena preko ovlašćenih učesnika na tržištu hartija od vrijednosti u Republici, a u skladu sa propisima o hartijama od vrijednosti, međunarodnim ugovorima i drugim posebnim propisima.

Nerezidenti mogu vršiti plaćanje radi kupovine domaćih hartija od vrijednosti, samo ako je ta kupovina izvršena preko ovlašćenih učesnika na tržištu hartija od vrijednosti u Republici, a u skladu sa propisima o hartijama od vrijednosti, stranim ulaganjima i drugim važećim propisima.

Rezidenti mogu vršiti plaćanje i naplaćivanje radi kupovine i prodaje domaćih hartija od vrijednosti koje glase na stranu valutu, a emituju se u inostranstvu.

Član 18.

Ulaganja u inostrane investicione fondove mogu se vršiti u skladu sa propisima kojima je regulisano poslovanje **investicionih fondova**.

Član 18a.

Rezidenti mogu vršiti plaćanje i naplaćivanje radi kupovine i prodaje u inostranstvu udjela u kapitalu stranog pravnog lica koje se ne smatra direktnom investicijom u skladu sa propisima kojima se uređuje spoljnotrgovinsko poslovanje.

Nerezidenti mogu vršiti plaćanje i naplaćivanje radi kupovine i prodaje udjela u kapitalu rezidenta – pravnog lica koje se ne smatra direktnom investicijom u skladu sa propisima kojima se uređuju privredna društva i strana ulaganja.

Član 19.

Plaćanje i naplaćivanje po kreditnim poslovima je slobodno samo ako je zaključeno u skladu sa zakonom.

Ovlašćena banka ne može rezidentu odobriti kredit u devizama, osim rezidentu – pravnom licu i preduzetniku za plaćanje uvoza robe i usluga iz inostranstva **ili izmirenja drugih obaveza u inostranstvu**.

Odobreni devizni kredit u Republici može se otplaćivati u devizama.

Zabranjeno je rezidentima – pravnim licima i preduzetnicima međusobno odobravanje deviznih kredita.

Rezident je obavezan da finansijske kredite iz inostranstva koristi preko banke ili deviznog računa u inostranstvu otvorenog u skladu sa članom 24. ovog zakona.

Izuzetno od stava 5. ovog člana, finansijski krediti iz inostranstva mogu se koristiti preko banke u inostranstvu ako je ugovorom o kreditu ugovoreno plaćanje robe i usluga direktno dobavljaču ili ako se kreditom otplaćuje ranije zaključeni kredit u inostranstvu (refinansiranje).

Rezident je obavezan da zajam od nerezidenta koristi i zajam nerezidentu odobrava preko računa kod banke.

Pri odobravanju kredita i zajmova, te izdavanju garancija i jemstava u korist nerezidenta, rezidenti su dužni da ugovore i od nerezidenta pribave instrumente obezbjeđenja naplate kojima se postiže sigurnost kreditnog posla, kao i garancije koja se izdaje i jemstva koje se daje, a čija je vrijednost u očiglednoj srazmjeri sa vrijednosti kredita i zajma, odnosno iznosom garancije i jemstva.

Zabranjeno je odobravanje nerezidentima finansijskih kredita i zajmova sa rokom dospeljeća kraćim od godinu dana, osim odobravanja kredita od banaka.

Vlada može da propiše način i uslove odobravanja finansijskih kredita i zajmova nerezidentima i davanja garancija i jemstava po kreditnim poslovima sa inostranstvom.

Kreditiranje u domaćoj valuti između rezidenta i nerezidenta nije dozvoljeno.

Komercijalne i finansijske kredite i zajmove dužniku može odobriti jedan kreditor, odnosno zajmodavac ili grupa kreditora ili zajmodavaca (sindicirani kredit ili zajam).

Banka može učestvovati u sindiciranom kreditu ili zajmu koji grupa stranih kreditora odobrava nerezidentu, pod uslovom da ugovori i pribavi instrument obezbjeđenja naplate u skladu sa stavom 8. ovog člana, odnosno rezidentu pod uslovom iz stava 2. ovog člana.

Banka može kupiti potraživanja od nerezidenta – učesnika u sindiciranom kreditu ili zajmu koji grupa stranih kreditora odobrava dužniku, pod uslovima iz stava 13. ovog člana, kao i prodati nerezidentu svoja potraživanja po ovom osnovu.

Izuzetno od stava 9. ovog člana, rezident – pravno lice može odobriti zajam sa rokom dospeljeća do godinu dana samo nerezidentu sa sjedištem u državi članici Evropske unije, odnosno nerezidentu koji nema sjedište u državi članici Evropske unije, pod uslovom da je sa tim nerezidentom uspostavio trajne ekonomske odnose i ostvaruje značajan uticaj na upravljanje tim nerezidentom.

Član 19d.

Rezidenti su dužni da izvještavaju Poresku upravu Republike Srpske (u daljem tekstu: Poreska uprava) o kreditnim poslovima sa inostranstvom do 31. januara tekuće godine, sa stanjem na dan 31. decembar prethodne godine, u skladu sa ovim zakonom.

Za potrebe izvještavanja Poreska uprava može da odredi da se u kreditne poslove sa inostranstvom svrstaju i druge vrste poslova između rezidenata i nerezidenata, a koji su po ekonomskoj namjeni jednaki namjeni kreditnog posla.

Direktor Poreske uprave, uz saglasnost ministra finansija, donosi akt kojim propisuje detaljnije uslove, način, rokove i obrasce izvještavanja o kreditnim poslovima sa inostranstvom.

Obaveze izvještavanja iz stava 1. ovog člana, kao i obezbjeđenja iz člana 19. stav 8. ovog zakona, shodno se primjenjuju i na subordinirane kredite i zajmove.

Zbirne podatke o prijavljenim kreditnim poslovima sa inostranstvom, sa stanjem na dan 31. decembar prethodne godine, Poreska uprava dostavlja Ministarstvu do 31. marta tekuće godine.

Član 24.

Rezident – pravno lice i preduzetnik dužan je da devize drži na svom deviznom računu kod ovlašćene banke, odnosno banke ili da ih proda toj banci.

Rezident može imati devizne račune kod banke u inostranstvu za izvršavanje tekućih i kapitalnih transakcija u skladu sa ovim zakonom.

Sredstva sa deviznog računa u inostranstvu rezident je dužan da unese u Republiku u roku od 30 dana od dana prestanka osnova za koji je devizni račun otvoren, u skladu sa ovim zakonom i podzakonskim propisom donesenim na osnovu njega.

Rezident – državni organ i organizacija može imati devizne račune kod ovlašćene banke i Centralne banke.

Rezident – fizičko lice može devize držati na svom deviznom računu kod ovlašćene banke, odnosno banke i sredstvima na računu slobodno raspolagati i podizati efektivni strani novac.

Vlada propisuje uslove i način za otvaranje deviznih računa u inostranstvu **i držanje deviza na tim računima.**

Član 33.

Mjenjačke poslove mogu da obavljaju:

1) banka i

2) rezident – pravno lice ili preduzetnik koji ima dozvolu Agencije za obavljanje mjenjačkih poslova (u daljem tekstu: mjenjač).

Banka mjenjačke poslove obavlja u svoje ime i za svoj račun, a mjenjač u svoje ime, a za račun banke.

Mjenjač obavlja mjenjačke poslove na osnovu ugovora o obavljanju mjenjačkih poslova zaključenog sa bankom.

Mjenjač može zaključiti ugovor o obavljanju mjenjačkih poslova sa više banaka ukoliko ima više mjenjačkih mjesta, pri čemu za jedno mjenjačko mjesto ugovor može biti zaključen samo sa jednom bankom.

Zahtjev za dobijanje dozvole za obavljanje mjenjačkih poslova rezident podnosi Agenciji putem banke.

Rezident, odnosno nerezident koji nije fizičko lice ne može kupovati ili prodavati strana sredstva plaćanja kod mjenjača radi obavljanja svoje djelatnosti.

Član 33a.

Agencija izdaje dozvolu za obavljanje mjenjačkih poslova ako rezident ispunjava sljedeće uslove:

1) da je registrovan za obavljanje mjenjačkih poslova kod nadležnog organa,

2) da je sa bankom zaključio ugovor o obavljanju mjenjačkih poslova,

3) da vlasnik, osnivač pravnog lica, preduzetnik, direktor, član upravnog odbora, odnosno drugo odgovorno lice za zastupanje tog pravnog lica, kao i radnik koji će neposredno obavljati mjenjačke poslove nisu pravnosnažno osuđeni za krivično djelo protiv života i tijela, krivično djelo protiv imovine, krivično djelo protiv privrede i platnog prometa, krivično djelo pranje novca, krivično djelo finansiranje terorističkih aktivnosti, krivično djelo protiv pravnog saobraćaja i krivično djelo protiv javnog reda i mira ili za druga krivična djela koja ta lica čine nepodobnim za obavljanje mjenjačkih poslova,

4) da pravno lice nije osuđeno pravosnažnom presudom za krivično djelo, kao i da se protiv njega ne vodi krivični postupak, u smislu zakona kojim se uređuje

odgovornost pravnih lica za krivična djela,

5) da je organizaciono, kadrovski i tehnički osposobljen za obavljanje mjenjačkih poslova.

Agencija, na osnovu nadležnosti utvrđenih ovim zakonom i zakonima kojima se uređuju njen rad i nadležnosti, rješava u upravnim stvarima primjenjujući odredbe propisa kojima se uređuju opšti upravni postupak i mjenjački poslovi, te pravila nadzora i struke.

Odredbe o odlučivanju u upravnim stvarima koje su utvrđene zakonom kojim se uređuje poslovanje banaka shodno se primjenjuju na odlučivanje Agencije u upravnim stvarima u vezi sa obavljanjem mjenjačkih poslova.

Podatke o neosudivanosti Agencija, na osnovu obrazloženog zahtjeva, može tražiti od nadležnog organa koji vodi kaznenu evidenciju.

Agencija donosi podzakonske akte kojima detaljnije uređuje uslove i propisuje dokumentaciju za dobijanje dozvole za obavljanje mjenjačkih poslova, uslove i način obavljanja mjenjačkih poslova, kao i način i postupak kontrole obavljanja mjenjačkih poslova.

Član 33b.

Agencija odbija zahtjev za izdavanje dozvole za obavljanje mjenjačkih poslova ako utvrdi da rezident ne ispunjava uslove za obavljanje mjenjačkih poslova.

Agencija oduzima dozvolu za obavljanje mjenjačkih poslova ako:

1) mjenjač ne počne sa obavljanjem mjenjačkih poslova u roku od 90 dana od dana izdavanja dozvole,

2) je dozvola pribavljena na osnovu neistinite dokumentacije, odnosno neistinito prikazanih podataka,

3) nakon izdavanja dozvole nastupe okolnosti ili razlozi usljed kojih mjenjač više ne ispunjava uslove za obavljanje mjenjačkih poslova.

Agencija može oduzeti dozvolu za obavljanje mjenjačkih poslova ako:

1) mjenjač nije izvršio nalog za otklanjanje nepravilnosti, odnosno nezakonitosti iz rješenja Agencije,

2) mjenjač nije obezbijedio Agenciji nesmetano obavljanje kontrole, pristup svim prostorijama, neposrednu komunikaciju sa odgovornim licem, uvid u poslovanje, traženu dokumentaciju i podatke, mogućnost uvida u poslovne knjige i drugu dokumentaciju, ili privremeno oduzimanje efektivnog stranog novca, čekova i gotovine u konvertibilnim markama,

3) utvrdi da su aktivnosti mjenjača povezane s pranjem novca ili finansiranjem terorističkih aktivnosti.

Član 33v.

Mjenjač je dužan da primjenjuje odredbe propisa kojima se uređuju sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, te mjere bezbjednosti u poslovanju gotovim novcem i drugim vrijednostima.

Ako mjenjač u svom poslovanju ne izvršava obaveze i zadatke, kao i ne preduzima mjere i radnje definisane propisima kojima se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, Poreska uprava i Agencija, svako u okviru svojih nadležnosti, preduzimaju mjere, izdaju prekršajne naloge ili pokreću prekršajni postupak u skladu sa tim propisima.

Banka je dužna da svojim programom, politikama i procedurama za sprečavanje i otkrivanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti definiše metodologiju za izradu analize rizika mjenjača sa kojima posluje i klijenata zainteresovanih za obavljanje mjenjačkih poslova.

Banka je dužna da na osnovu metodologije iz stava 3. ovog člana, prije zaključivanja ugovora o obavljanju mjenjačkih poslova, izradi analizu rizika klijenta, u skladu sa aktima Agencije, kao i da vrši kontrolu obavljanja mjenjačkih poslova u skladu sa propisima kojima se uređuje obavljanje mjenjačkih poslova i sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti.

Član 40.

Efektivni strani novac, čekove, hartije od vrijednosti i konvertibilne marke koji su organi kontrole privremeno oduzeli uz izdavanje potvrde i pokretanja postupka zbog osnovane sumnje da je izvršen prekršaj ili krivično djelo, dužni su da deponuju, do okončanja postupka na poseban privremeni račun Ministarstva, **Poreske uprave**, koji je otvoren uz saglasnost Trezora Republike ili da ih stave u depo kod ovlašćene banke u roku od dva radna dana od dana njihovog oduzimanja.

Sprečavanje pranja novca

Član 41.

Rezidenti i nerezidenti dužni su prilikom prelaska državne granice carinskom organu prijaviti svako unošenje, odnosno iznošenje efektivnog stranog novca, konvertibilnih maraka i hartija od vrijednosti u vrijednosti prelazi iznose koje propiše Vlada.

Obaveza iz stava 1. ovog člana odnosi se i na predstavnika, odgovorno lice ili punomoćnika, koji preko državne granice za pravno lice ili preduzetnika prenosi efektivni strani novac, konvertibilne marke i hartije od vrijednosti.

Obaveza prijave iz stava 1. ovog člana ne smatra se ispunjenom ako prijava nije data u pisanom obliku i na propisanom obrascu ili ako su dati podaci netačni ili nepotpuni, odnosno ako se sredstva plaćanja koja se fizički prenose preko granice ne stave na raspolaganje za kontrolu.

VI – KONTROLA DEVIZNOG POSLOVANJA

Član 44.

Kontrolu deviznog poslovanja koje je uređeno ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu ovog zakona vrše u okviru svojih nadležnosti: **Poreska uprava**, Agencija i carinski organi.

Član 45.

Agencija vrši kontrolu obavljanja mjenjačkih poslova banaka i mjenjača kojima je izdala dozvolu za obavljanje mjenjačkih poslova, u postupku utvrđenom zakonima kojima se uređuje njihovo poslovanje, kao i ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu njega.

Ako Agencija u kontroli lica iz stava 1. ovog člana utvrdi nezakonitost ili nepravilnost u obavljanju mjenjačkih poslova, rješenjem nalaže da ih to lice otkloni, odnosno da izvrši naložene mjere, određuje rok za otklanjanje uočenih nezakonitosti ili nepravilnosti, kao i za dostavljanje izvještaja o preduzetim mjerama sa odgovarajućim dokazima da su nezakonitosti i nepravilnosti otklonjene.

Rješenje iz stava 2. ovog člana je konačno.

Protiv rješenja iz stava 3. ovog člana može se pokrenuti upravni spor, te tužba protiv rješenja ne odlaže njegovo izvršenje, a nezadovoljna strana svoj imovinsko-pravni zahtjev može ostvarivati u parničnom postupku.

U upravnom sporu protiv rješenja iz stava 3. ovog člana sud ne može u postupku pune jurisdikcije riješiti upravnu stvar za čije rješavanje je ovim zakonom utvrđena nadležnost Agencije.

Ako sud poništi rješenje Agencije, prava tužioca ograničavaju se na naknadu štete koja mu je pričinjena izvršenjem tog rješenja.

Za obavljanje nadzora mjenjač kojem je Agencija izdala dozvolu za obavljanje mjenjačkih poslova plaća Agenciji naknadu, a čiju visinu, način obračuna i plaćanja propisuje Agencija svojom tarifom.

Član 46.

Agencija vrši nadzor nad primjenom ovog zakona kod banaka, društava za izdavanje elektronskog novca sa sjedištem u Republici Srpskoj i drugih pružalaca platnih usluga u postupku koji je utvrđen zakonima kojima se uređuje njihovo poslovanje.

Kontrolu deviznog poslovanja rezidenata, izuzev kontrole iz člana 45. ovog zakona i stava 1. ovog člana, i nerezidenata vrši Poreska uprava.

Kontrola deviznog poslovanja iz stava 2. ovog člana podrazumijeva i uvid u dokumentaciju i račune rezidenata i nerezidenata trećih lica koji su povezani sa kontrolom lica iz stava 2. ovog člana.

Način i postupak kontrole deviznog poslovanja iz stava 2. ovog člana uređuju se aktima Poreske uprave.

Član 48.

Carinski organ, uz izdavanje potvrde, može na graničnom prelazu privremeno oduzeti od rezidenata i nerezidenata iznos konvertibilnih maraka i efektivnog stranog novca, čekova i hartija od vrijednosti koje glase na stranu valutu koji prelazi iznos koji propiše Vlada.

Poreska uprava vodi evidenciju o svakoj prijavi fizičkog prenosa sredstava plaćanja, kao i o oduzetim sredstvima plaćanja na granici prilikom ulaska u Republiku i izlaska iz Republike, na osnovu obavještenja carinskog organa, a u skladu sa propisima kojima se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti.

Poreska uprava može sa carinskim organom da zaključi sporazum o saradnji u oblasti kontrole fizičkog prenosa sredstava plaćanja u putničkom, robnom i poštanskom saobraćaju.

Član 50.

Rezidenti i nerezidenti koji podliježu kontroli deviznog poslovanja dužni su da organima ovlašćenim za vršenje kontrole deviznog poslovanja omoguće nesmetano

obavljanje kontrole, pristup svim prostorijama, neposrednu komunikaciju sa odgovornim licem, uvid u poslovanje i da im, na njihov zahtjev, stave na raspolaganje ili dostave potrebnu dokumentaciju i pruže tražene podatke.

Obaveze iz stava 1. ovog člana odnose se i na predstavništva i organizacione dijelove rezidenta koja obavljaju privrednu djelatnost u inostranstvu.

Ako lica iz st. 1. i 2. ovog člana ne obezbijede uslove za vršenje kontrole na način iz stava 1. ovog člana, **inspektor, odnosno ovlašćeno lice Agencije dužno je** da od nadležnog organa odmah zatraži preduzimanje mjera radi stvaranja uslova za vršenje kontrole.

Član 51.

Ako inspektor Poreske uprave u kontroli lica koja podliježu kontroli deviznog poslovanja utvrdi nezakonitost ili nepravilnost u obavljanju deviznih ili spoljnotrgovinskih poslova, rješenjem nalaže tom licu da ih otkloni, odnosno da izvrši naložene mjere, određuje rok za otklanjanje uočenih nezakonitosti ili nepravilnosti, kao i za dostavljanje izvještaja o preduzetim mjerama sa odgovarajućim dokazima da su nezakonitosti i nepravilnosti otklonjene.

Protiv rješenja Poreske uprave iz stava 1. ovog člana može se izjaviti žalba Ministarstvu u roku od 15 dana od dana dostavljanja rješenja.

Žalba izjavljena protiv rješenja Poreske uprave ne odlaže izvršenje rješenja.

O žalbi protiv rješenja Poreske uprave odlučuje Ministarstvo u skladu sa odredbama propisa kojim se uređuje poreski postupak.

U postupku i preduzimanju radnji u vršenju kontrole deviznog poslovanja Poreska uprava primjenjuje odredbe zakona kojima se uređuju poreski i opšti upravni postupak i akte Poreske uprave kojima se uređuju način i postupak kontrole deviznog poslovanja.

Član 54.

Brisan.

Član 59.

Novčanom kaznom od 15.000 KM do 60.000 KM kazniće se za prekršaj rezident - pravno lice

1. ako mjenjačke poslove obavlja suprotno odredbama člana 33. ovog zakona;

2. ako ne omogući nesmetano obavljanje kontrole, uvid u poslovanje, te ne stavi na raspolaganje potrebnu dokumentaciju i tražene podatke (član 50.)

Za radnje iz stava 1. tačka 2. ovog člana kazniće se i nerezident - pravno lice novčanom kaznom od 15.000 KM do 60.000 KM.

Za radnje iz stava 1. t. 1. i 2. ovog člana kazniće se za prekršaj i odgovorno lice u rezidentu - pravnom licu i nerezidentu - pravnom licu novčanom kaznom od 5.000 KM do 20.000 KM.

Za radnje iz stava 1. t. 1. i 2. ovog člana kazniće se za prekršaj rezident - preduzetnik, a za radnje iz tačke 2. istog stava nerezident - preduzetnik novčanom kaznom od 5.000 KM do 20.000 KM.

Za radnje iz stava 1. tačka 2. ovog člana kazniće se za prekršaj rezident - fizičko lice i nerezident - fizičko lice novčanom kaznom od 2.500 KM do 10.000 KM.

Za radnje iz stava 1. ovog člana, pored novčane kazne, može se izreći i zaštitna mjera zabrane obavljanja mjenjačkih poslova ili druge djelatnosti koja je bila predmet kontrole, u **trajanju od 30 do 180 dana**, osim za plaćanja i prenose iz člana 2. tačka 10. ovog zakona.

Član 60.

Novčanom kaznom od 10.000 KM do 40.000 KM kazniće se za prekršaj ovlašćena banka, banka, državni organ i organizacija, rezident - pravno lice i nerezident - pravno lice:

1. ako izvrši nalog za plaćanje, odnosno prenos inostranstvu, a takvo plaćanje, odnosno prenos nisu dozvoljeni ovim zakonom (član 7. stav 2.);

2. brisan;

3. brisan;

4. ako rezident vrši plaćanje i prenos sredstava u inostranstvo radi sticanja svojine nad nekretninama u inostranstvu suprotno članu 15. stav 2. ovog zakona;

5. ako rezidenti plaćanje i prenos kapitala po osnovu sticanja, prodaje i likvidacije direktnih investicija u inostranstvu, odnosno nerezidenti plaćanje po osnovu sticanja direktnih investicija u Republici, prenos dobiti, prenos prihoda po osnovu prodaje i prenos ostatka likvidacione mase direktne strane investicije vrše suprotno odredbi člana 14. ovog zakona;

6. ako rezidenti, odnosno nerezidenti plaćanje i prenos sredstava radi sticanja svojine nad nekretninama rezidenata u inostranstvu, odnosno nerezidenata u Republici, kao i ako nerezidenti naplaćivanje po osnovu prodaje nekretnina u Republici vrše suprotno odredbi člana 15. st. 1. i 3. ovog zakona;

7. ako plaćanje radi kupovine inostranih hartija od vrijednosti na inostranim i domaćim tržištima kapitala vrši suprotno odredbi člana 16. stav 1;

8. ako plaćanje radi kupovine domaćih hartija od vrijednosti vrši suprotno odredbi člana 16. stav 3. ovog zakona;

9. ako plaćanje radi kupovine inostranih kratkoročnih hartija od vrijednosti na inostranim i domaćim tržištima novca vrši suprotno odredbi člana 17. stav 1. ovog zakona;

10. ako plaćanje vrši radi kupovine domaćih kratkoročnih hartija od vrijednosti suprotno ovom zakonu (član 17. stav 2.);

11. ako vrši ulaganja u inostrane investicione fondove suprotno članu 18.;

12. ako ovlašćena banka odobri kredit suprotno odredbi člana 19. stav 2. ovog zakona;

13. ako međusobno odobravaju devizne kredite (član 19. stav 4.);

14. ako finansijske kredite iz inostranstva ne koristi preko banke ili deviznog računa u inostranstvu otvorenog u skladu sa odredbama ovog zakona (član 19. stav 5.);

15. ako finansijske kredite preko banke u inostranstvu koristi suprotno članu 19. stav 6. ovog zakona;

16. ako odobrava nerezidentima finansijske kredite i zajmove sa rokom dospeljeća kraćim od jedne godine kada to ovim zakonom nije dopušteno (član 19. **st. 9. i 15**);

17. ako rezidenti i nerezidenti vrše kreditiranje u domaćoj valuti (član 19. stav 11);

18. ako kreditne poslove i kredite radi uspostavljanja trajnih ekonomskih odnosa iz člana 2. tačka 12. podtačka c) zaključi suprotno članu 19a. stav 1. ovog zakona;

19. ako kreditni posao sa inostranstvom zaključi suprotno članu 19a. stav 2. ovog zakona;

20. ako kreditni posao sa inostranstvom zaključi suprotno članu 19a. stav 3. ovog zakona;

21. ako poslove kupovine potraživanja po osnovu kredita odobrenog nerezidentu, kao i preuzimanja duga rezidenta prema nerezidentu po osnovu kreditnog posla sa inostranstvom zaključi suprotno članu 19g. stav 1. ovog zakona;

22. ako poslove kupovine potraživanja po osnovu kredita odobrenog nerezidentu, kao i preuzimanja duga rezidenta prema nerezidentu po osnovu kreditnog posla sa inostranstvom zaključi suprotno članu 19g. st. 2. i 3. ovog zakona;

23. ako nerezident izvrši kupovinu potraživanja i dugovanja po osnovu kreditnih poslova sa inostranstvom suprotno propisu Vlade (član 19g. stav 3.);

24. ako naplatu premije osiguranja, odnosno premije reosiguranja ili isplatu štete vrši suprotno odredbama ovog zakona (član 21.);

25. ako vrši transfer sredstava sa deviznog računa i računa u konvertibilnim markama prije izmirenja svih obaveza prema Republici iz tog posla (član 26.);

26. ako ovlašćena banka, odnosno banka ne obezbijedi tajnost podataka (član 27. stav 2.);

27. ako banka ne definiše metodologiju za izradu analize rizika mjenjača sa kojima posluje i klijenata zainteresovanih za obavljanje mjenjačkih poslova, te ako na osnovu ove metodologije, prije zaključivanja ugovora o obavljanju mjenjačkih poslova, ne izradi analizu rizika klijenta i ne vrši kontrolu obavljanja mjenjačkih poslova u skladu sa propisima kojima se uređuje obavljanje mjenjačkih poslova (član 33v. st. 3. i 4);

28. ako ne postupi u skladu sa propisanom obavezom izvještavanja (član 42. stav 1.);

29. ako Agenciji, odnosno drugom nadležnom organu ne omogući uvid u poslovne knjige i ne stavi im na raspolaganje drugu potrebnu dokumentaciju (član 42. stav 2.);

30. ako u određenom roku ne postupi po rješenju inspektora Poreske uprave (član 51. stav 1);

31. brisan;

32. ako zajam od nerezidenta koristi i zajam nerezidentu odobrava suprotno članu 19. stav 7. ovog zakona;

33. ako odobrava finansijske kredite i zajmove nerezidentima i daje garancije i jemstva po kreditnim poslovima sa inostranstvom suprotno propisu Vlade (član 19. stav 10);

34. ako vrši plaćanje i naplatu radi kupovine i prodaje domaćih hartija od vrijednosti koje glase na stranu valutu, a emituju se u inostranstvu, suprotno odredbi člana 16. stav 4. ovog zakona;

35. ako rezidenti plaćanje i naplatu radi kupovine i prodaje u inostranstvu udjela u kapitalu stranog pravnog lica koje se ne smatra direktnom investicijom, odnosno nerezidenti plaćanje i naplatu radi kupovine i prodaje udjela u kapitalu rezidenta – pravnog lica koje se ne smatra direktnom investicijom, vrše suprotno odredbi člana 18a. ovog zakona;

36. ako učestvuje u sindiciranom kreditu ili zajmu suprotno odredbi člana 19. stav 13. ovog zakona;

37. ako kupi potraživanje od nerezidenta – učesnika u sindiciranom kreditu ili zajmu koji grupa stranih kreditora odobrava dužniku ili proda potraživanje nerezidentu po ovom osnovu suprotno članu 19. stav 14. ovog zakona;

39. ako konvertibilne marke iznosi iz Republike suprotno odredbama ovog zakona i podzakonskih akata (član 38);

40. ako iz Republike iznosi strana sredstva plaćanja i druge fizički prenosive instrumente plaćanja suprotno odredbama ovog zakona i podzakonskih akata (čl. 39. i 41a);

41. ako privremeno oduzeta sredstva plaćanja i druge fizički prenosive instrumente plaćanja ne deponuje na privremeni račun Poreske uprave ili ih ne stavi u depo kod ovlašćene banke (čl. 40. i 41a);

42. ako ne prijavi ili nepotpuno prijavi cariniku svako unošenje, odnosno iznošenje sredstava plaćanja i drugih fizički prenosivih instrumenata plaćanja u skladu sa odredbama ovog zakona i podzakonskih akata (čl. 41. i 41a);

43. ako u određenom roku ne postupi po rješenju Agencije (član 45. stav 2).

Za radnje iz stava 1. ovog člana kazniće se za prekršaj i odgovorno lice u ovlašćenoj banci, banci, državnom organu i organizaciji, rezidentu - pravnom licu i nerezidentu - pravnom licu novčanom kaznom od 3.000 KM do 12.000 KM.

Za radnje iz stava 1. ovog člana kazniće se za prekršaj rezident - preduzetnik i nerezident - preduzetnik novčanom kaznom od 3.000 KM do 12.000 KM.

Za radnje iz stava 1. ovog člana kazniće se za prekršaj rezident - fizičko lice i nerezident - fizičko lice novčanom kaznom od 2.500 KM do 10.000 KM.

Za radnje iz stava 1. ovog člana, pored novčane kazne, može se izreći i zaštitna mjera zabrane obavljanja djelatnosti za rezidenta - pravno lice i preduzetnika u najkraćem trajanju od tri mjeseca i najdužem trajanju do šest mjeseci.

Član 60a.

Novčanom kaznom od 5.000 KM do 20.000 KM kazniće se za prekršaj ovlašćena banka, banka, državni organ i organizacija, rezident - pravno lice i nerezident - pravno lice:

1. ako devize koristi suprotno odredbama ovog zakona (član 3. stav 1.);
2. ako efektivni strani novac koristi suprotno propisima Vlade (član 3. stav 2.);
3. ako plaćanje, naplaćivanje, prenos i isplatu u Republici vrši suprotno odredbama ovog zakona (član 4.);
4. ako ne položi efektivni strani novac, na svoj devizni račun kod ovlašćene banke, odnosno banke (član 4. stav 3.);
5. ako plaćanja i naplaćivanja po tekućim i kapitalnim poslovima ne vrši **u skladu sa odredbama člana 7. st. 1. i 10. ovog zakona**;
6. ako plaćanje, naplaćivanje i prenos po tekućim poslovima izvrši prebijanjem dugovanja i potraživanja, ustupanjem potraživanja, preuzimanjem duga ili drugim oblicima plaćanja suprotno odredbama člana 7. st. 4, 5. i 6. ovog zakona;
7. ako plaćanje po kapitalnim poslovima vrši platnim karticama (član 7. stav 7);
8. ako plaćanja, naplaćivanja i prenos po kapitalnim poslovima prebijanjem dugovanja i potraživanja, ustupanjem potraživanja, preuzimanjem duga ili drugim oblicima plaćanja ne vrši na način kako je propisala Vlada (član 7. stav 9);
9. ako devize koje je ostvario u inostranstvu, kao i devize koje je prenio u inostranstvo, a nije ih upotrijebio u inostranstvu ne unese u Republiku, u skladu sa ovim zakonom (član 8.);
10. ako ovlašćena banka ne drži devize na računima u skladu sa zakonom (član 23.);
11. ako devize ne drži na deviznom računu kod ovlašćene banke, odnosno banke (član 24. stav 1.);
12. ako ima devizne račune kod banke suprotno odredbi člana 24. stav 4 (član 24. stav 4);
13. ako ima devizne račune kod banke u inostranstvu suprotno propisu Vlade (član 24. stav 6);
14. ako devize ostvarene u skladu sa ovim zakonom ne drži kod ovlašćene banke, odnosno banke (član 25. stav 1.);
15. ako drži na računu kod ovlašćene banke, odnosno banke konvertibilne marke koje nije ostvario naplaćivanjem po tekućim i kapitalnim poslovima dozvoljenim ovim zakonom (član 25. stav 2.);
16. ako od ovlašćene banke, odnosno banke kupi devize u iznosu većem od iznosa protivvrijednosti konvertibilne marke koju ostvari u skladu sa ovim zakonom (član 25. stav 3.);
17. ako kupi ili proda devize ili efektivni strani novac izvan deviznog tržišta (član 30.);

18. ako kupovinu i prodaju konvertibilne marke za evro izvrši po kursu i uslovima suprotno odredbama člana 35. stav 1. ovog zakona;

19. ako javno ne istakne i objavi kurseve po kojima kupuje i prodaje devize i efektivni strani novac (član 35. stav 2.);

20. ako za potrebe knjigovodstva, statistike, obračuna carine i drugih uvoznih dažbina ne primjenjuje kurs iz člana 36. ovog zakona;

21. **brisan;**

22. **brisan;**

23. **brisan;**

24. **brisan;**

25. ako sredstva sa deviznog računa u inostranstvu ne unese u Republiku u roku od 30 dana od dana prestanka osnova za koji je devizni račun otvoren (član 24. stav 3).

Za radnje iz stava 1. ovog člana kazniće se za prekršaj i odgovorno lice u ovlašćenoj banci, banci, državnom organu i organizaciji, rezidentu - pravnom licu i nerezidentu - pravnom licu novčanom kaznom od 2.500 KM do 10.000 KM.

Za radnje iz stava 1. ovog člana kazniće se za prekršaj rezident - preduzetnik i nerezident - preduzetnik novčanom kaznom od 2.500 KM do 10.000 KM.

Za radnje iz stava 1. ovog člana kazniće se za prekršaj rezident - fizičko lice i nerezident - fizičko lice novčanom kaznom od 2.500 KM do 10.000 KM.

Za radnje iz stava 1. ovog člana, pored novčane kazne, može se izreći i zaštitna mjera zabrane obavljanja djelatnosti za rezidenta - pravno lice i preduzetnika u najkraćem trajanju od tri mjeseca i najdužem trajanju do šest mjeseci.

Član 60b.

Novčanom kaznom od 3.000 KM do 12.000 KM kazniće se za prekršaj rezident:

1. ako pri odobravanju kredita, zajmova i subordiniranih kredita, kao i izdavanju garancija i jemstava u korist nerezidenta ne ugovori i od nerezidenta ne pribavi instrumente obezbjeđenja na propisan način (član 19. stav 8. i **član 19d. stav 4**),

2. ako ne izvještava o kreditnim poslovima u skladu sa članom 19d. st. 1, 3. i 4. ovog zakona.

Za radnje iz stava 1. ovog člana kazniće se za prekršaj i odgovorno lice u rezidentu - pravnom licu novčanom kaznom od 1.500 KM do 6.000 KM.

Za radnje iz stava 1. ovog člana kazniće se za prekršaj i rezident - preduzetnik novčanom kaznom od 1.500 KM do 6.000 KM.

Za radnje iz stava 1. ovog člana, pored novčane kazne, može se izreći i zaštitna mjera zabrane obavljanja djelatnosti za rezidenta - pravno lice i preduzetnika u najkraćem trajanju od tri mjeseca i najdužem trajanju do šest mjeseci.

Član 66v.

Direktor Poreske uprave će donijeti podzakonski akt iz člana 19d. ovog zakona u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu člana 19d. ovog zakona.

Agencija će donijeti podzakonski akt iz člana 33a. ovog zakona u roku od 120 dana od dana stupanja na snagu člana 33a. ovog zakona.

Do početka primjene podzakonskih akata iz čl. 19d. i 33a. ovog zakona primjenjivaće se propisi donijeti na osnovu Zakona o deviznom poslovanju („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 96/03, 123/06, 92/09, 20/14 i 20/18), a koji nisu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Član 66g.

Postupci izdavanja ovlašćenja Ministarstva za obavljanje mjenjačkih poslova, kao i postupci kontrole deviznog poslovanja, a koji su započeti do dana stupanja na snagu odredaba čl. 19d, 33, 33a. i 33b. Zakona, okončaće se u skladu sa odredbama Zakona o deviznom poslovanju („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 96/03, 123/06, 92/09, 20/14 i 20/18).

Ovlašćenja Ministarstva za obavljanje mjenjačkih poslova koja su izdata mjenjačima u skladu sa Zakonom o deviznom poslovanju („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 96/03, 123/06, 92/09, 20/14 i 20/18), ostaju na snazi do dana njihovog važenja.